

**незалежная
газета**

наша Ніва

П Е Р Ш А Я Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

Заснаваная ў лістападзе 1906. Адноўленая ў траўні 1991. Выдавец: Прыватнае прадпрыемства «Суродзічы». Выходзіць штотыднёва, у серады

Што ад БАТЭ засталося

Старонка 4

У НУМАРЫ

Адстаем, але нагонім?

З пачатку фінансавага крываю афійны курс даляра ў Беларусь вырас на 30,4%, у Расіі — на 53,1%, ва Украіне — на 59,1%.

Старонка 2.

Крызіс не цётка

Макей узнічаліў, Рух за Свабоду запрошаны. Пры Адміністрацыі прэзідэнта ствараецца Грамадска-кансультатыўная рада, у якую маюць уваіці і некалькі фігураў з апазіцыі. Старонка 6.

Дзень Волі-2009

Ад Акадэміі навук да Каstryчніцкай. Старонка 6.

Доктар, уратуй сябе

Пра што можна казаць, калі рэакцыі АДС на такую падзею, як дэвальвацыя беларускага рубля, прыйшлося чакаць больш за два тыдні? Віталь Сіліцкі палемізуе з Лявонам Баршчэўскім і Анатолем Сідарэвічам. Старонка 7.

Як стаць тэлезоркай

Расказвае Наталля Дзейка, фіналістка шоу на АНТ «Пасаг для няўести». Старонка 11.

Ці хадзіў па Беларусі «Чорны кот»?

Легенда пра падполле Вітушкі — аперацийная гульня савецкіх специслужб. Такога меркавання трывалае польскі гісторык Рафал Унук. Старонка 12.

«Наша Ніва»
з'яўляецца
ў кіёсках у Мінску
ў сераду ад абеду,
у рэгіёнах —
у чацвер. На газету
можна і падпісацца
— старонка 2.

Ірына Абелльская
жывая!

Старонка 3

Начныя
матыліцы

Старонка 9

Лукашэнка прадаў беларускае неба

Пагадненне аб стварэнні адзінай рэгіональнай сістэмы супрацьпаветранай абароны (СПА) паміж Беларуссю і Расіяй падпісалі 3 лютага ў Маскве Дзмітрый Мядзведзеў і Аляксандар Лукашэнка.

Разам з тым памочнік Мядзведзева Сяргей Прыходзька паведаміў, што Расія гатовая дапамагчы прэзідэнту. Адначасова ён заўважыў, што «не варта забягніць наперад і стаць тэрмінамі ўвядзення адзінай валюты». «У плане сумесных дзеяній пагадненія ўзяты на гэтым пытанні працісанальная канкрэтная інструменты. Гэта эхналагічная схема... Беларусь адназначна выказалаася за пашырэнне інтэграцыйных працэсаў», — расліумачыў С.Прыходзька.

Скрученая глыбокім эканамічным крызісам Расія таксама не губляе надзеі перавесці Беларусь на расійскі рубель, які абісцніўся за паўгоду на 60%. Найперш Москва носіцца з планам наладзіць сваіму рублю статус рэзэрвовай валюты. І Мінск выкарстоўвае гэты чартговы імперскі пунцук.

Той жа Сяргей Прыходзька па сканчэнні сустэрчы двух кіраўнікоў паведаміў, што Беларусь і Расія распрацаўвалі сумесны план дзеяніяў па пераходзе да адзінай валюты — расійскага рубля.

Лічыцца, што пагадненіе на адзін год, паведаміў памочнік прэзідэнта.

Адначасова ён заўважыў, што «не варта забягніць наперад і стаць тэрмінамі ўвядзення адзінай валюты». «У плане сумесных дзеяній пагадненія ўзяты на гэтым пытанні працісанальная канкрэтная інструменты. Гэта эхналагічная схема... Беларусь адназначна выказалаася за пашырэнне інтэграцыйных працэсаў», — расліумачыў С.Прыходзька.

Але галоўная прычына, чому Крэмль ізноў распішчодрываўся, — эта падпісанне пагадненія аб стварэнні адзінай сістэмы супрацьпаветранай абароны. Фактычна, гэта ўзваліванай форме перавод беларускай супрацьпаветранай абароны ў падпарадкаванне Москвы.

«Знакавай падзеяй з'яўляецца ўмацаванне вайскова-палітычнага складніка нашага супрацоўніцтва. Мы да гэтага дастаткова дугі ўплі. Работа скончана... Яго разліцаць павысіць абаранадольнасць Расіі і Беларусі», — сказаў

Дзмітрый Мядзведзеў.

У баявы склад адзінай сістэмы ПВА прапануецца ўключыць 5 авіячастак, 10 зенітна-ракетных частак, 5 радыёэлектронных частак і адну вайсковую частку радыёэлектроннай барацьбы. Камандуючага будуць прызначаць на пасаду кіраўнік абедзвюх краін.

Расія вядзе ўсё больш і больш агрэсіўную палітыку на постсавецкіх тэрыторыях. Такім чынам, у выпадку новага ўзброенага канфлікту Расіі з адной з суседніх дзяржаваў у вайне можа быць уцігнутая і Беларусь. Як заявіў галоўны камандуючы Ваенна-паветраных сіл РФ генерал-палкоўнік Аляксандар Зелін, Беларусь стане першым эшапонам у ахове паветраных межаў саюзной дзяржавы. І байду 29-й зенітна-ракетнай брыгады Івану Шылу (глазі старонку 4), магчыма, давядзенча збіваць самалёты «ворагаў Расіі».

Зміцер Панкавец

Асуджаныя сябры асацыяцыі «Чэсць»

якій раней кіравалі Сівакоў і Паўлічэнка. Маскоўскі суд Мінску вынес прысуд у гучнай крымінальнай справе супраць супрацоўнікаў сілавых структураў. На лаву падсудных трапілі 6 чалавек. На незаконных фінансавых аперацыях яны зарабілі больш за 150 мільёнаў даляраў.

Як выявіла следства, кіруніком злачыннай групы быў Андрэй Шырэй. Ён і 6 яго змоўшчыкаў арганізавалі больш за 20 падстадных фірмаў. Праз гэтыя кампаніі ажыццяўляўся абмен безнаўганных беларускіх рублёў на наяўнай доляр. Кіенты ў Шырэя былі самыя розныя — ад дробных падпрыемнікіў да буйных дзяржаўных кампанияў.

«Чэсць» яднае бытых байцоў специзну. Пры затрыманні ўдзельнікі злачыннай групы ў іх канфіскавалі толькі гатоўкай больш за 270 тысяч аўтараў, дзесяткі камптараў і ноутбукаў, на разліковых рабунках падстадных фірмаў арыштавана калі 700 тысяч аўтараў. Сама крымінальная справа змясцілася ў

займаўся злачыннай дзейнасцю. Так, сапраўды, ён займаў пасаду камерцыйнага дырэктора асацыяцыі «Чэсць», — паведаміў Сяргей Кунаш, дзяржаўны аўтнаваўца, тэлеканалу АНТ.

«Чэсць» яднае бытых байцоў специзну.

Пры затрыманні ўдзельнікі злачыннай групы ў іх канфіскавалі толькі гатоўкай больш за 270 тысяч аўтараў, дзесяткі камптараў і ноутбукаў, на разліковых рабунках падстадных фірмаў арыштавана калі 700 тысяч аўтараў. Сама крымінальная справа змясцілася ў

250 тамоў. За незаконную прадпрымальніцкую дзейнасць удзельнікі злачыннай групы атрымалі розныя тэрміны ад 2 да 5 гадоў, акрамя таго ў іх будзе канфіскавана ўся маёмаць. Сам Шырэй адправіўца ў калонію на 6 гадоў. Але сама галоўнае, што ўсе ўдзельнікі злачыннай групы абавязаны выплациць дзяржаве больш за 150 мільёнаў даляраў.

Варта адзначыць, што раней асацыяцыя «Чэсць» кіравалі экс-міністр унутраных спраў Юры Сівакоў і былы камандзір САХРу Дзмітры Паўлічэнка.

Belaruspartisan.org

«Капітан Танакі» запрашае малых

7 лютага (у суботу) ў 16.00 запрашаем Вас і Вашых дзяякі на прэзентацыю кнігі Алексея Кудрыавцага «Капітан Танакі». Месца сустракі: Мінск, Стараіленскі тракт, 41, Палац дзяякі і моладзі, каб. 108.

У праграме: знаёмства з аўтарам і выдаўцамі, майстэр-клас па ляпленні Танакаў з пластиліну, прагляд мультфільму, аўтографы і фотаадкладкі.

Не забудзьцеся прыхынці пластилін, дашчакі, сувязкі!

Даведкі: (029) 676-89-88 (Стас), e-mail: n.dzietk@yahoo.com

СЦІСЛА

Нацбанк схавае статыстыку па гандлі валютай

Нацбанк вырашыў часова не даваць аператыўнай статыстыкі па гандлі банкаў валютай з насельніцтвам, каб у цяперашній ситуацыі лішні раз «не хваляваць людзей». Агульныя звесткі аб гандлі валюты з банкамі ў студзені апублікавала Беларуская валютафондавая біржа. На біржы попыт перавысіў прапанову ў 1,6 разу, ці амаль на 400 млн даляраў.

Сідаровіч пробашчам у Жодзіне

Айцец Андрэй Сідаровіч стаў пробашчам касцёлу ў Жодзіне. Ранейшы жодзінскі пробашч Вячаслаў Плянік зойме месца пробашч ў Барысаве.

3П

Адстаём, але нагонім?

З пачатку фінансавага крэзізу афіцыйны курс даляра ў Беларусі вырас на 30,4%, у Расіі — на 53,1% ва Украіне — на 59,1%. З пачатку 2008 г. сітуацыя на валютных рынках гэтых дзяржаў развязвалася на падобны сценар.

Беларусь. За першыя сем месяцаў і першы тыдзень жніўня 2008 году афіцыйны курс даляра знізіўся на 1,8% — з 2150 да 2111 рублёў.

Гэты курс (самы нізкі пасля 3 кастрычніка 2003 года) фіксаваўся з 8 жніўня па 10 верасня і з 25 верасня па 1 кастрычніка. Пасля гэтага даляр падараджэў на 4,2%, і на канец году яго курс склаў 2200 рублёў. 2 студзеня 2009 года афіцыйная каштоўнасць амерыканскай валюты была павышана на 20,5% — да 2650 рублёў. Да канца студзеня курс павялічыўся яшчэ на 3,8%

— да 2752 рублёў (новы істарычны максімум). Сумарны рост склаў 30,36%.

Расія. З 1 студзеня па 16 ліпеня 2008 году афіцыйны курс даляра знізіўся на 5,8% — з 24,5462 да 23,1255 рубля (самы нізкі курс пасля 13 сакавіка 1999 года). Да 31 снежня даляр падараджэў на 27% — да 29,3804 рубля, а ў студзені гэтага году — яшчэ на 20,5% — да 35,4146 рубля (новы істарычны максімум). Сумарны рост курсу — 53,14%.

Украіна. З пачатку студзеня да другой паловы ліпеня 2008 году даляр патанене на 4,2% —

з 5,05 да 4,84 грыўны. Такая каштоўнасць фіксавалася 21—23 ліпеня (найменшая пасля 7 снежня 1999 году). Потым пачаўся рост афіцыйнага курсу, які да 19 снежня дасягнуў 62,8% — 7,8788 грыўны за даляр, што стала новым істарычным максімумам (найвышэй — 10 грыўны). Да канца году афіцыйная каштоўнасць знізілася на 2,3% — да 7,7 грыўны. На гэтым узроўні яна пратымалася ўесь студзень гэтага года. Сумарны рост курсу даляра — 59,09%.

Дзмітрый Уласаў, БелАПАН

Не ўсё ў жыцці апошні раз

Падпісца можна праз Рэдакцыю і праз «Белпошту». Мы рэкамендуем — праз Рэдакцыю

Мы рэкамендуем і просім чытачоў падпісвацца праз Рэдакцыю. Наша сістэма дастаўкі газеты за 3 гады даказала сваю надзейнасць. Усе тыя, каго такі спосаб атрымання газеты задавальняе, хай застаюцца вернымі тэй падпісцы.

1. Яна нам выгаднейшая фінансава.

2. Мы зможам дастаўляць Вам газету хутчэй або з той жа хуткасцю, што «Белпошта».

3. Лічым важным захаваць сістэму самараспасыходу дзейнай. Лішне тлумачыць, чаму.

Ціна падпіскі праз Рэдакцыю 10 000 руб. на месяц.

Падпісныя індэксы ў каталогу «Белпошты»: для людзей — 63125, для прадпрыемстваў — 631252. Падпісца можна на кожнай пошце. Ціна гэтай падпіскі — 12 000 руб. на месяц.

ПАВЕДАМЛЕНИЕ		ІПУП "Сурасіч", УНП 190 786 828 МД ААТ "Белінвестбанк", вул. Калектарная, 11, Мінск, код 764	
		Рахунак атрыманіка	З 012 206 280 014 Асабіна рахунак
Працоўніца, кіе, від падпіску, пасл.			
Від атрымлі		Дата	Сумы
За газету "Наша Ніва".			
Агульны			
ІПУП "Сурасіч", УНП 190 786 828 МД ААТ "Белінвестбанк", вул. Калекторная, 11, Мінск, код 764			
		Рахунак атрыманіка	З 012 206 280 014 Асабіна рахунак
Працоўніца, кіе, від падпіску, пасл.			
Від атрымлі		Дата	Сумы
За газету "Наша Ніва".			
Агульны			
КВІТАНЦІЯ		ІПУП "Сурасіч", УНП 190 786 828 МД ААТ "Белінвестбанк", вул. Калекторная, 11, Мінск, код 764	
		Рахунак атрыманіка	З 012 206 280 014 Асабіна рахунак
Працоўніца, кіе, від падпіску, пасл.			
Від атрымлі		Дата	Сумы
За газету "Наша Ніва".			
Агульны			

Каб штотыдзень атрымліваць газету, дасылайце адрасы і грошы за газету. Конг на месец — 10 тыс. рублёў.

1) Просім усіх ахвотных чытаць газету паведамляць у Рэдакцыю свае адрасы і тэлефоны. Гэта можна зрабіць праз: тэлефоны: (017) 284-73-29, (029) 260-78-32, (029) 618-54-84, e-mail: dastauka@nn.by, паштовы адрас: 220050, г.Мінск, а/с 537.

2) Просім у бланку банкаўскага паведамлення ці паштовага пераказу дасыліваць падпісчыкамі адрасы і разборліва пазначыць адрас, у тым ліку паштовы індэкс і код пад'езду.

Тры гады «НН» можна было атрымліваць толькі падпісчыкамі праз Рэдакцыю. І мы завялі традыцыю дзялянцаў усім тым чытачам, якія пералічаюць грошы на выхад газеты.

Дзякую

Петр Д. з Свіслачага раёну.
Т.Б. Андрэю С., Алене С., Барысу Ч. з Магілёва.

Уладзіміру Т., Аляксандру П. з Жлобінага раёну.

Мікалаю Б., Віктару З., Аляксандру К., А.Ш., Г.Г., Дэмітрову Р., А.П. Валерью Б., Уладзіміру М. з Бресту.

Марыі Н., Г.К., Уладзіміру К., Івану В., С.К., Леаніле Г., А.А., Л.Ш., П.С. з Минскага раёну.

Віктару Л. з Докшицкага раёну.

Сяргею В., Аляксандру П., Руслану К., Мікалаю К., Мікалаю Ч., Сцяпану Н., Лявонцу А. з Палацкага раёну.

Што ад БАТЭ засталося

Аб'ектыўная, але горкая рэальнасць беларускага футболу — унікальную каманду раскупілі.

Мінулай восенню ўся краіна пе-ражыла некалькі імпенінгіяў нацыя-нальнага гонара, дзякуючы высту-пу ў груповым этапе Лігі чэмпіёнаў барысаўскага БАТЭ. Восень даўно мінула, скончыліся адначасовы ў футбольштадіё, і БАТЭ сутыкнуўся з суроўай рэальнасцю беларускага міжсезоння. Многія гульцы каман-ды вырашылі памяніць жоўта-сінія майкі БАТЭ на салідныя кантракты ў замежных клубах.

Дэсесці з другой паловы 1990-х, калі ўжо скончылася гегемонія мінскага «Дынама», начаўся дыс-кусій, ці патрабованы нашай краіне су-перклуб, які хай і не будзе мець канкуранцы на ўнутраным фронце, але будзе з годнасцю прадстаўляць краіну на міжнароднай арэні. Зрэшты, палеміка не выходзіла за рамкі газетных публікацый, а сту-гація была такай, што больш задзе-сяць гадоў ніводнік айчынны клуб немог выйграць нацыянальнае пер-шынство ханца б два разы запар. Некаторыя бытая чэмпіёны, як бабруйская «Белшыня» і мазыр-ская «Славія», увогуле басцілаўна баражатаюць ў хвалях першай лігі.

Тым часам басавыя клубы для нацыянальных зборных начаці ствараць міністр унутраных справаў Уладзімір Навумай у хакеі і на се-сія беспрацоўныя. У Ладзімір Ка-наплешу ў гандболе. Зрэшты, параз-ноўваць фінансавыя затраты на ганд-боўны і футбольны клуб не зусім каректны. Скажам, гадавы бюджет сэрэбралага прызыру футбольнага чэмпіянату Расіі маскоўскага ЦСКА складае 51 мільён даляры. У наймачнейшай єўрапейскай ганд-боўнай каманды — іспанская «Сьюдад Рэала» — бюджет складае прыкладна 6,5 мільёнаў даляраў.

Паводле звестак УЕФА, гадавы бюджет БАТЭ роўны толькі 5–5,5 мільёнаў даляраў. Англійскі Guardian ацінвае яго яшчэ большыя — 2,2 мільёны. Генеральны дырэктар БАТЭ Анатоль Капскі заяўляў, што пасля выхаду каман-ды ў груповы этап Лігі чэмпіёнаў яе бюджет павялічыцца ў два разы. Але гэтага ўсё адно малавата нават для єўрапейскага сярэднячка.

А то, што ў футbole грона гра-юць, калі не галоўную, дык адну з вызначальных ролей, дзе якаго не сакрэта. Канечн, поспехаў могуць добывацца і каманды-папалупкі, кітліту нашага БАТЭ, а найба-гчайшыя клуб свету «Манчестэр Сіті» змагацца за выжыванне ў анг-лійскай прэм'ер-лізе, але хутчэй прыватныя моманты.

Такім чынам, спадзівца захва-ваць БАТЭ ўзору 2008 было малава-ральным. Перад гульцамі адразу заміліцацелі прывабныя перспекты-вы новыя контрактаў.

Першымі стан каманды пакінёў найлепши гулец мінулага нацыя-нальнага першынства бамбардзір Віталь Радзівонав. Некаторыя іта-ліянскія СМІ пісалі, што цікавасць да нападніка праглядзе легендарная мюнхенская «Баварыя». Была ціка-васць да Радзівонава і з боку буха-расцкага «Сцяўга».

Уроцце Віталь аказаўся ў шэра-гах клубу Другой нямецкай Бун-

дэслігі «Фрайбургу». Каманда зна-чыца ў лідерах дывізіёну і рэальнага прэтэнду на павышэнне ў класе. Але многія палітыкі, што ўзворены Другой нямецкай Бундэслігі не ап-вядзяц класу Радзівонава. Зрэшты, гэта выдатная пляцоўка, каб за-свідніцца пераднінімі працаўнікамі.

Генадзь Блізнюк пайшоў дарогай Радзівонава, таксама заклю-чыўшы контракт з клубам Другой Бундэслігі. Аднак «Франкфурт» Блізнюка пасля першага кругу займаў апошніяе месца. Зрэшты, Блізнюк браўся з канкрэтным раз-ліком дамамагы камандзе захаваць месца ў дывізіёне. Ужо ў першай афіцыйнай гульні за «Франк-фурт» светлагоранік выйшаў у ас-ноўным складзе і забў адзін з чатырох голоў ягонай каманды.

Выбар Блізнюка можна раастлу-мачыць яшчэ тым, што гэта ўжо не самы малады гулец. Прапанова «Франкфурту» была ці не апошнім шанцом форварда пагу-льца ў Еўропе.

Аднак найбольш гучны контракт з гульцом БАТЭ ў мінулую пятніцу заключыў 21-гадовы Mihail Сівакоў. Яго за 800 тысяч ёура набыў італьянскі «Кальяры» з вос-траву Сардзініі. Гэта цвёрты бе-ларус з італьянскім Серый А (пер-шымі былі Сяргей Алейнікаў, Сяргей Гурэнка, Віталь Кутузоў).

Напоўна, Сівакову не ўдаца з ходу прабіцца ў асноўны склад ас-травіян, але пры добрым падыходзе да справы ён можа дасягнучы славы Аляксандра Глеба. На се-сіяшні дзень «Кальяры» займае ў італьянскім чэмпіянаце сёмае месца, а ў апошніх туры сенсацыйна пераіграў турыйскі «Ювентус».

Іннае маладое дараўанне БАТЭ,

адкрыццё Лігі чэмпіёнаў Павал Ня-хайчык прыняў ражненне яшчэ на сезон засташца ў Барысаве. Галоў-нас, каб не заседзеўся на радзіме.

Абаронца Анры Хагуша находзіцца на прагніці ў чэмпіёне Расіі ка-занска-Рубіна». Абхазцам Хагу-шам цікавіліся ЦСКА, «Зеніт», «Ювентус», але канецу ў мільён сіра-нікта не пачаці.

Хагуша за сваю манеру гульні, не-жаданне саступаць, спартовую злосць часта параднічаюць з чэмпі-ёнам свету італьянцам Джэнара Га-туза. Анры, дарэчы, заяўляў пра сваё жаданне выступаць за зборную Беларусі. Аднак федэрэйцыя не дужа такі варушыца, каб даць каўкацу сіні паштарт грамадзяніна Беларусі.

Капітан БАТЭ Аляксандр Ерма-ковіч прыняў ражненне павесіць буцы на цвік, перайшоў на трэнерс-кую працу. Максім Жаўнерчык заключыў контракт з краснадарс-кай «Кубані», Антон Сахароў — з новаарасійскім «Чарнаморцам». Уладзіслáў Мірчá вірнуўся ў «Спартак» з Варны. Віталь Казан-цаў спрабуе ўладкавацца ў са-марскіх «Крылах Саветаў».

Не губляючы яшчэ надзеі працаўлікавацца з мяжой паўабаронцы нацыянальнай зборнай Сяргей Крывец і Ігар Стасевіч, але іх шанцы з кожным днём змяншаюцца.

На новыя месцы ў БАТЭ ўжо прыйшлі цемнаскуры расійскі на-

паднік гродзенскага «Нёману» Аляксандр Алумона, абаронца моладзевай зборнай Беларусі Максім Бардачоў, а таксама креатыўны хайбек нацыянальнай каманды Аляксандр Паўлаў, які не падышоў чачэнскаму «Цераку».

Вядуцца перамовы наконт пера-ходу ў барысаўскую дружыну Дзмітрыя Мазалеўскага з брэсцкага «Дынама».

Сезон-2009 БАТЭ пачне ў значна абоўнолемым складзе. Зусім не той камандай, за якую мы перажывалі восенню мінулай году. Гэта пакуль аб'ектыўная рэальнасць нашага футболу. Грошай на суперкаманду ў нас пакуль няма.

Зміцер Панкавец

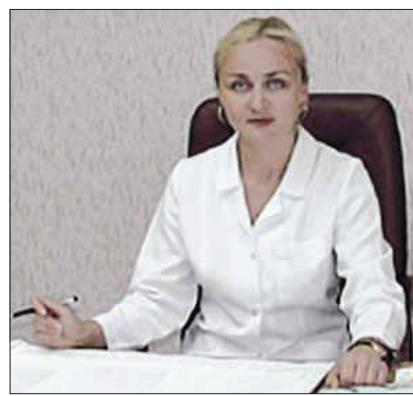
Ірына Абелльская жывая

Апошнім часам сталі з'яўляцца чуткі пра кепскі стан здароўя некаторых асобаў у прэзі-дэнцкім атачэнні. Спачатку ў гэтых чутках фігураваў Віктар Шэйман, потым Дзмітрый Паўлічэнка.

Ціпер, калі высыветлілася, што з ім ўсё ў пар-дку, «чорныя» пагалоскі папаўзлі наконт Ірыны Абелльской (**на фота**), асабістай док-таркі кіраўніка краіны.

Нагледзичы на пустапарожніцаць, ранейшых чутак сайт belmy.info ўсё ж вырашыў праверыць і гэту. У аддзяленні ультрагукавай дыагно-стыкі Мінскага гарадскога кансультацыйна-дыхагнастычнага цэнтра, дзе працуе былая га-лоўная доктарка Рэспубліканскай лякарні Упра-ўлічення справамі прэзідэнта, паведамілі: «Вы не першыя тэлефонуе. Яна жывая!»

Барыс Жаўткоў, belmy.info

Аты-баты, забралі лідэраў у салдаты

Падчас зімовага прызыва—2009 у войска трапілі якія
маладэвія лідэры —
Франак Вячорка, Іван
Шыла і Зміцер Хведарук.
Прысягу хлопцам прымуць 7
лютага.

Масавую аблаву на маладэўні ўзладзілі 28 студзеня, за тры дні да канца прызыўнай кампаніі. Даречы, не супадзенне, што напіяраддні хлопцам прысвяцілі сюжэты дукашынкаўскай тэлеканалі, а ў той самы дзень друкаваны орган Адміністрацыі презідэнта газета «Советская Беларуссия» змясціў матрыцы ялі пра Шылу і Вячорку.

Выключаны летасі з журфаку БДУ Франак падаваў скаргу ў суд, што ягоны прызыў праходзіць з мноствам парушэнняў заканадаўства. Зрешты, ніхто да ягоных довадаў прыслухоўвацца не збираўся. 23 студзеня суд Савецкага раёну Мінску прызнаў Вячорку годным для службы ў войску, самога хлопчика нават не запрасілі на працэс.

28 студзеня яго прости вылавілі на вуліцы, адвезлі ў вясенкамат і зачыталі пастанову, што «прызыўнік Вячорка накіравацца ў вайсковую частку для праходжання тэрміновай службы».

Актыўіст змог дазвініцца да бацькі, аднак, калі Віцук Вячорка прыхінуў да вясенкамата, падпілкоўнік Загурскі паведаміў яму, што Франак ужо адбыў у Баранавічы, дзе службы ў 8-й радыётэхнічнай брыгадзе. Частка вядомая тым, што акурат з лістапада ўзгад расстраляла паветраны шар з амерыканцамі, які занесла ў Беларусь у сярэдзіне 1990-х.

Ля кватэры Івана Шылы ў Салігорску ў сераду міліцыянты дзяжурылі ад самай раніцы, але актыўныя дзеянні яны пачалі бліжэй да поштای вечара. Паказалі санкцыю на месці пракурора Салігорскага раёну сп.Бельцынам, на правядзенні ператрусу ў кватэры. Калі дверы адамікнулі, Івана адразу затрымалі і

САЛІГОРСК.ORG
WWW.SALIGORSK.ORG

У войска пад канвоем.

даставілі ў вясенкамат.

Тым часам да вясенкамату тэрмінова пачалі сцягвацца мэдыкі, хоць працоўнікі дзень даўно скончыліся. Прыкладна з 21-й вясенкомаўскай камісіі прызнала Івана годным да службы.

Вечарам яго накіравалі ў Мінскі абласны вясенкамат. Адкуль ужо по-тому размеркавалі ў распрацоўкі 29-й зенітна-ракетнай брыгады ў вёсцы Межыца Лепельскага раёну. Там жа служыць былы лідар «Моладзі БНФ» Але́сь Ка́літа. Ён ужо «чэртан» — адслужкую пачутоду.

Вечарам таго ж дня міліцыянты прыйшлі ў кватэру янич аднаго сбюро «Маладога фронту» — Змітрапа Хведарука. Спачатку бацька адбіў сіні ад праўвахўніку, але тыя прыйшлі паўторна. Хведарука таксама спачатку адвезлі ў вясенкамат, а потым у РУУС Першамайскі

кара раёну Мінску. Там успомнілі, што Зміцер не адбыў 10-сутачны арышт яшчэ аж за акцыю 1 траўня.

Маладэўна адвеслі начавальцу на Адэрсціна. Адкуль на наступны дзень завезлі ў паліспінку праходзіць медкамісію. Яна таксама прызнала хлопчика годным. Гэта ў пятніцу Зміцер прыбыў у транспартны войску ў Жодзіну.

Калі прызыў Шылы і Вячоркі можна было спрагнаваць — хлопчак адыմісія выклікоўцы з универсітэту і школы, то з Хведаруком атрымалася поўная нечаканасць. Хлопец вучыўся на першым курсе пратэстанцкага Біблійнага каледжу, але ў вясенкамате заяўлі, што ён на вучальнай установе скончылася ліцензія.

Бацькі і пагляднікі ўпершыя дні спрабавалі наведаць навабранца ў вайсковых частках, але паўсюль су-

ткаліся з адмовамі — да прысягі нелыгі.

Адзінай крыніцай інфармацыі пра палітычных актыўістаў стала... Беларускае тэлебачанне. Здымачная група «Панарамы тыдня» ўжо наведала вайсковую частку Вячоркі і Шылы.

Франак прадэмантраваў апарату сваю новую прычоску «нүл-вачак», а таксама даў невільчыкі інтар'ю, дзе паведаміў, што пакуль вялічыца, ёй варта прысягі, бо лічыць прызыў незаконным. Схіляцца да таго, што прыме, бо гэтадасць магчымасць атрымліваць зваленіні, а таксама нармальна кантактаваць з бацькамі.

Іван Шыла ў БТЭшнікамі не размалодзіў. Затое быў прадэмантраваны эксклюзіўныя кадры, калі Шылу стрыгут налыса, першая мерка вайсковага бушплата, а такса-

мабед у стаюціцы бульбай з катлагамі. А напрыканцы быў выказана ўлётненасць, што за такога байца вайсковай частцы сорамна не будзе.

Такім чинам, за адзін дзень улады разам пазбавіліся на паўтара году ад трох маладэвія лідэраў, якія б былі здольныя павесці за сабой вулічныя акцыі. Гэта таксама і знак усей палітычнай актыўнай моладзі. Будзене ўздзельнічаць у супраціве — пойдзець ў боты.

Ствараеща ўражанне, што ўлады прагназуюць рост сацыяльнай на-пружанасці і банаўнаў спрабуюць на прыстойной падставе ізаляваць патэнційных вулічных лідэраў. Нават цаной пісанавані ўласнага іміджу і дадачы становічага іміджу хлопчам. А дзэмбель непазбежны, як любіць казаць самі салдаты.

Зміцер Панкавец

Парадоксы віленскай беларускай школы

90-годзе беларускай школы ў Вільні.

значыўшы, што любові да роднай мовы і культуры школа навучылася менавіт у літоўцаў.

Падзякі беларускай дзяржаве за падтрымку плаўніка перадлілі ў выступ пасля Беларусі ў Літве і па сумішчальніцтве Фінляндіі Уладзіміра Дражыні. Добрый беларускі мовай дыпламат адзначыў важнасць працы школы, пакладаў і надалі захоўваць свою мову і беларускі пісьмовік, плаўбіцьшы: «Радзіма будзе клапаніца і дапамагаць». У падарунак пасольства прыднесьлі тэлевізар «Гарызонт» апошній мадэлі і ўшанавала граматай найлепшую навучанку.

Праграму працягнулі выступы навучаніц з відомымі беларускімі песнямі. Музычнае і візуальнае афармленне прэзэнтацый беларускай культуры не наўда змянілася за апошній трыццаці году, як, пэўна, і ўспрыманне нацыі не вышэй за «фальклорную асаблівасць народнасці». Значыць, контраст стваралі музычныя нумары навучэніццаў літоўскай і польскай школаў, якія зрабіць лепей — прыходзяць, ми-

кампазіціі на родных мовах.

Адзін з выпускнікоў школы, Артур Баэр, стаў відомым у Літве танцорам. З нагоды юбілею танцавальных відзывішч падрыхтаваў з навучэніцамі некалькі танцавальных нумароў, якія глядзачам, байды, спадаўці на найблізкі. А Павел Сівалай, сын дыркстаркі і былы навучэнец, адзначыў, што ў Беларусі людзі здзіўляюцца яго беларускай мове і не маюць такай павагі да яе. Вялізний неспадзянкай для ўсіх было імпрывізаване запіраніе выпускнікоў выйсці на сцену і прастыяць «песню, якую яны ўсе ведаюць». І шэраг маладых людзей ладна заспявав «Пагоню».

Мы часта співаем гэту песню, — расказвае «НН» спадарыня Галіна Сівалава, — аднойчы дзеці засяглі «Пагоню» на школьнім свяце, папярэдні пасол Уладзімір Гаркун, што сядзеў на першых шэрагах, расціліўся і нахват пусці слязы... Так, нас шмат хто крываюце за позыўныя крокі, але мы няспраўца мяніцца. Калі ёсць нехта, хто ведзе, як зрабіць лепей — прыходзяць, ми-

найцце! Пакуль мы мусім існаваць у тыхіх вось умовах.

Такая парадаксальная сітуацыя. Співаючыя пра «Пагоню», дзеці атрымліваюць граматы з зусім іншым гербам. Гэта як прыпеўка, якую выконвалі малодзяжасці падчас канцэртаў. Час ізэ, а мы ўсё тяя ж, і

небош:

«Цік-так, ходікі,
Празляціць гардікі,
Чуб ільняны, светла-русы,
Тата з мамай — беларусы...»

Стасі Мініч,
Вільня

Віленская беларуская гімназія

была створана ў 1919. Яна размясцілася ў Базыльянскіх мурах, побач з праваслаўнай семінарыяй і музэем Івана Луцкевіча, які быў арганізатарам школы. Акрамя абавязковых предметаў навучаніцы наведвалі «культурніцтва» і мўёйні (нават па эксперыменте) гурткі. Дзеяйнаў духавы аркестр, хор пад кіраўніцтвам відомага беларускага дыржжора Рыгора Шырмы. Выдавалася газета «Вучнікі звону». Выпускнікі не атрымлівалі дзяржаўную атэстату, што стварала цяжкасці для іх. У 1932—1933 гімназія набыла статус дзяржаўнай, стаўшы філіялам польскай гімназіі. У 1944 гімназія была зачыненая савецкімі ўладамі. Сярод віладыўкаў былі Антон Луцкевіч, Браніслаў Тарашкевіч, Максім Гарэцкі, Францішак Аляхновіч. У гімназіі вучыліся Наталія Арсеньева, Барыс Кіт. Віленская беларуская школа ўрачыста заснавана ў 1994 як спраба аднавіць традыцыі легендарнай гімназіі. Цяпер школа налічвае каля 130 навучэніц. 70% з іх — беларусы. Занятты праходзяць пад беларускі і палітэзіску, каб падрэхтаваць дзяцей да выпускных экзаменаў на дзяржаўнай мове. Наладжаныя здукавыя сувязі з ВНУ Беларусь, куды выпускнікі прыходзяць на жаданні паступаць. Школа мае свае традыцыі. Напрыклад, за то дзён да апошніх экзаменаў 12-цикласнікі ядуть «калошкіною дзіччуючай кашу», а першакласнікі падсадлоджваюць ляварэнем, сімвалам лёгкага і салодкага жыцця пасля школы.

каментары

Блогер: Вячорку і Шылу трэба трактаваць як палітвязняў

Піша nescerka.livejournal.com.

Пастаноўка пытання, што яны не хочуць служыць, калі ўсе служаць, аблалотна левая. Гэтак на службу ні прынца Гары, ні Элвіса не заганялі. Калі чалавека спачатку без дай прычыны выганяюць з ВНУ і школы, потым падбраслююць вынікі агляду — гэта злачынствы. А значыць, Франака і Шылу цяпер адзначанча трэба трактаваць як палітвязняў. І каб спыніць гэтае бязмежжа, «Міжнародная амністыя» павінна іх абесціці вязнімі сумлення.

Раптам да 13 красавіка і адчыпніца.

Сёлета, як і кожныя паўгоды, дзесяткі тысячаў хлопцоў абулі боты і пайшли служыць у войска згодна з законам. І дзесяткі тысячаў такіх жа хлопцоў згодна з тым жа законам служыць не пайшли. І іх ніхто не лічыць ані здраднікамі, ані заражрамі. Пытанне Франака Вячоркі да Івана Шылы — не ў тым, што ў дачыненні да іх груба парушаюцца Канстытуцыя і законы, што не можа быць апраўдана палітычнымі ці іншымі меркаваннямі. Калі ўлада ізялосе палітычных апанентаў, не важка, праз турму ці праз іншы рэпрэсіўны інструмент, апошнія робяцца вязнімі сумлення.

Блог

дзённік, які вядзеца ў інтэрнэце ў адкрытым доступе. *Nescerka* — адзін з самых папулярных аўтараў беларускага сеціва.

Пазняк: Каб ратаваць краіну, трэба не падтрымліваць рэжым, а знішчыць яго

Небяспеку для незалежнасці Беларусі ўяўляе не крызіс, а існы антыбеларускі рэжым. Каб ратаваць краіну, трэба не падтрымліваць рэжым, а знішчыць яго. Трэба скарыстаць крызіс, каб ліквідаваць уладу цемры. Беларусам дасцяга шанц. Пасля крызісу павінна стаць вылаздзялленне. Але патрабуеца толькі адно — хваробу перамагчы.

[З артыкулу на bielarus.net](http://bielarus.net)

У сувязі са стварэннем кансультатыйнае рады пры адміністрацыі Лукашэнкі

Заява прэзідому Палітрады АДС.

У апошні час у асобных як незалежных, так і дзяржаўных СМИ з'явілася інфармацыя аб пашыроніні канстантаў улады з прыдлойнікамі дэмакратычнай апазыцыі.

У прыватнасці, аб уключэнні прыдлойніку шэрагу палітычных партый і грамадскіх аўяднанняў, што ўваходзяць у АДС, у Грамадска-кансультатыйную раду пры Адміністрацыі прэзідэнта, якую ўзначалаў кіраўнік Адміністрацыі Уладзімір Макей. У сувязі з гэтым прэзідум Палітрады АДС лічыць неабходным завялі:

— ніякіх афіцыйных прапаноўці аб накіраванні сваіх прыдлойнікоў у вышэйназначаную Раду суб'екты АДС не атрымлівалі;

— статут, паўнамоцтвы і склад пазначанай структуры застаюцца незразумельны;

— ацэнку дадзенаму органу можна будзе даць толькі выхадзячы з пэўнага выніку яго дзеяйніці ў дэмакратызацыі ўсіх сфер грамадска-палітычнага жыцця.

Прэзідым таксама заяўляе, што дэмакратычныя сілы гатовыя да адкрытага транспарантнага дыялогу з уладамі па актуальных проблемах, якія хаваюцца беларускім грамадствам, што адлюстравана ў стратэгіі дзеяйніці АДС, прынятай на апошнім Кантракце прыхільнікаў дэмакратычных перамен у 2007 годзе.

Трымайся і не давайся

Ёсьць людзі, якія моцна адчуваюць справядлівасць і жыццёў сэнс і не хочуць губляць сваю чалавечую сутнасць. Неабавязковая гэта людзі адкуваныя, і вельмі часта яны негаваркія. Але нярэдка гэта людзі маладыя. Піша **Наталка Бабіна**.

Івана Шылу я ведаю мала, сустракаліся мы толькі два разы. На сустрэчы з чытчамі ў Салігорску год таму сям'я Шыла — бацька і два сыны — звязрнулі на сябе маю ўвагу. Прыгожыя, падобныя адзін на аднаго, з разумнымі вачымі і тварамі, поўнымі годнасці, — нельзя было іх не заўважыць. На мінулы Дзень Волі мы пабачыліся з Іванам зноў: ён прыехаў у Мінск і, скарыстаўшыся выпадкам, напрасці падпісаць кнігу. За гарбатай трошык пагаварылі. Я распытаўшыся яго пра вучобу, сям'ю, сказала, што была шакаваная фотаздымкам выпадку, калі разганяючыя зарговы пікет, двое

здаравязных міліцыянтаў «прыкладлі» ягонага брата аб асфальт... Ён пільна зірнуў на міне і адказаў адной фразай: «Нічога, мужчына павінен быць моцным і ўмельцам трываць боль».

А потым была подпасць году: Івана выклочылі са школы перад апошнім экзаменам. Міністэр адукацыі Радзівуй прац паўгоду патлумачыў, чаму менавіта: «Зайтра экзамены здаваць, а ён улёткі раскліпайа, прычым самага непрыстынага сместу», — сказаў грамадзянін, які ў Беларусі ўзначальвае сістэму адукацыі, на прэ-канферэнцыі, якая адбылася 22 студзеня.

Думаю, за Івана тады перажывалі ўсе, хто даведаўся пра гэта, найперш ягоныя настаўнікі... Ці не зломіцца, ці зможа будаваць жыццё далей? Не зламаўся.

Так склалася, што ў гэты прыкладна час я пазнаёмілася з яшчэ адным чалавекам — 75-гадовым Уладзіміром Леанюком родам з вёскі Крытышы, што на Бrestчыне.

У 1952 годзе ўлады таксама не далі иму скончыць школу: у апошнім класе школы яго арыштавалі за тое, што перапісваў ад рукі антysавецкі лістоўкі, і асуздзілі на 25 гадоў. Ягоны бацькоў-сиянія выслалі ў Казахстан, таму ў турму да хлопца прыходзіла не родзічка, а чужая старая жанчына, якая жыла ў іх «у наймах», — памагала абраўляць гаспадарку. І гэтая старая непісменная жанчына з глухой вёскі кожны раз, развітваючыся, гладзіла хлопца па галаве, хрысціла і казала: «Дытыно, трымайся і не давайся»...

Я гляжу на сваё маленікага сына, і сірца халадзею. Я хачу выхаваць яго тады, як Іван: чалавекам, які ведае, што справядліва і ў чым ягоная чалавечая сутнасць. І хачу ганарыцца ім так, як ганарыца сынам бацькі Івана.

І разумею, што і тады, калі ён вырасце, эло не адступіцца, хача і прыме новыя формы. І зноў трэба будзе, каб нейкая жанчына казала: «Дытыно, трымайся і не давайся».

Активісты «Маладога Фронту» 2 лютага пікетавалі Міністэрства абароны.

«Жаўнеры БНР» праедуць па краіне

14—17 лютага ў розных гарадах краіны пройдзе шэраг прэзентацій новае кнігі выдатнага сучаснага гісторыка, праф. Алега Латышонка «Жаўнеры БНР» з удзелам аўтара. Гэта вычырпальны збор працаў, прысвечаных незалежніцкім вайсковым фармаванням 1918—1921 гадоў. Частка сустрэчаў пэўная, частка — на стады ўзгаднення. Калі ласка, сачыцца за абелесткамі ў інтэрнэце і распытвайцца ў мэсавых супольнасцях.

16 лютага — Менск, Гістарычная майстэрня, вул. Сухая, 25, 18.00.

17 лютага — Горадня, зала Таварыства беларускай школы, вул. Будаўнічая, 18.30.

Сустрычы мяркуюцца таксама ў Полацку, Магілёве, Баранавічах.

АД РЭДАЦЦЫ!

Чым каментары розняцца ад артыкулаў?

Новыя чытачы «НН» заўважылі, што ў газеце даволі шмат палосаў, што называюцца «Каментары». Гэта рабіцца для таго, каб адзіліць аб ектыўных артыкуулах, напісаныя супрацоўнікамі Рэдакцыі, ад матрыцы якіх суб'ектыўнага характару. Іх пішуць як журналісты «НН», так і аўтары не з газеты. Яны могуць насыць дыскусійныя характеристы. У іх фармулююцца новыя ідэі.

У яко ю маюць увайсці прадстаўнік Руху за Свабоду, Алег Трусаў, Стасішчук, Багданкевіч, Уладзімір Нісцюк, Леанід Заіка.

Узначальвае Раду кіраўнік Адміністрацыі прэзідэнта Уладзімір Макей. Асноўныя мэты — амбэркаванне актуальных пытанняў развіція дзяржавы і грамадства, выпрацоўка прапановай па больш актыўным дацуцніку да агульнасусветных праксаў, удасканаленне кірунку сацыяльна-еканамічнага і палітычнага развіція краіны.

Вядома, што ў склад Рады пагадзіліся ўвайсці многія прадстаўнікі незалежнага грамадства. Першым да супраць запрасілі Беларускую Хельсинскі камітэт, таму і пайшла інфармацыя, што рада найперш будзе займацца пытаннем правову чалавека, але гэта не зусім адпаведала роначасці.

Потым стала разумела, што аналагичныя прапановы атрымалі і прадстаўнікі палітычных сілаў. У прыватнасці, тэлефонны званок з Адміністрацыі паступіў у офис

Крызіс не цётка

Макей узначаліў, Рух за Свабоду запрошаны. Пры Адміністрацыі прэзідэнта ствараецца Грамадска-кансультатыўная рада, у якую маюць увайсці і некалькі фігураў з агасціці.

Рух за Свабоду. «Была вусная прапанова ўвайсці ў склад Рады. Мы расцініваем яе не як персанальную прапанову Аляксандру Мілінкевічу, а ўсім Руху. Хто менавіта будзе прадстаўляць нас у Радзе, пакуль не выразылі. Але што пагодзімся на ўздел, то без сумніваў. Спадзіміся, што па магчымасці будзем утліваць на прынцыпе разніцы», — кажа намеснік Мілінкевіча па Руху за Свабоду Віктар Карняенка.

Тадэвушавіт з Адміністрацыі і старшыні Таварыства беларускай мовы Алегу Трусаў. «Так, я пагадзіўся. Адзінай умовай паставіў, што справаўства ў Радзе павінна

весціся і на беларускай мове. Яны адразу пагадзіліся. Ад ўзделу ў падобных групах мы нічога не прайдрам, а выйтрыць можна вельмі многое. ТБМ ніколі не баялася супрацоўніцтва з уладамі. Вось літаральная пару дзён тому меў сустроўцу з Аляксандрам Зімоўскім», — кажа А. Трусаў.

Вядома, што персанальнае запрапаненне прыйшло бытому кіраўніку Нацбанку, ганаровому старшыню АГП Станіславу Багданкевічу. Ён, даў сваю пагядранную згоду і блізкі да ўладаў сацыял-дэмакрат Уладзімір Нісцюк.

Старшыня БСДП, сяброву якой

не запрасілі ў Раду, Анатоль Ляўковіч пацікавіўся, а каго будзе там прадстаўляць Нісцюк, бо ціпер ён беспартыйны. Нісцюк сказаў, што — «выпуклікі Суворавскіх і Нахімавскіх вучэльнікі».

Будзе ў Радзе і папяуляры эканаміст Леанід Заіка, прадстаўнік прафсаюзаў Аляксандар Ярошук. Намеснік старшыні Партыі БНФ Віктар Івашкевіч пачвердзіў, што ад партыі ад АДС нікога з Адміністрацыі не запрашали.

Ад новага году розных радаў і камісій з узделам прадстаўнікоў незалежнага грамадства нарабілі нямана. Тут табе і Вардамакі ва ўрадавай камісіі па маркетынгу, і

Сярэдзіч у радзе пры СМИ, і Мілінкевіч, якога запрашае да супраць Адміністрацыя прэзідэнта. Але пакуль што ад гэтых камісій адзін пыт у вочы.

У тым асабісту пераканаўся эканаміст, выканаўчы дырэктар аналитычнага цэнтра «Стратегія» Яраслаў Раманчук, які прыняў раптэнне выйсці з складу ўрадавай групы па краінавым маркетынгу.

Усяго адбылося адно паседжанне 26 студзеня, дзе намеснік міністра замежных спраў А. Еўдачэнка прапанаваў план праекту па краінавым маркетынгу. Заўгаў Раманчuka па дадзеным дакументе быў цалкам прайгнараваны.

«Разумеючы важнасць дадзенай проблематыкі, выражаючы жаданне дапамагчы краіне ў пераадolenні кризісных з'яваў, я даў згоду на ўздел у працы дадзенай урадавай камісіі. Аднак узделнічча ў пустаслой пры намесніку міністра не збораюся», — заявіў Я. Раманчук.

Зміцер Панкавец

Дзень Волі-2009

**Ад Акадэміі навук
да Каstryчніцкай.**

2 лютага лідэры БНФ падалі заяўку ў Мінгарызыканкам на правядзенне 25 сакавіка традыцыйнага шэсця, прымекаванага да 91-х угодкаў абвішчэння незалежнасці Беларускай Народнай Рэспублікі.

Заяўнікі просяць даць афіцыйны дазвол на збор а 18-й лія Акадэміі навук і шэсце праспектам Незалежнасці да Каstryчніцкай плошчы. Заяўнікі акцыі настойліва просяць «не прапаноўваць чарговы раз маршурут Сурганава—Бангалор».

Сёлетнія акцыі пройдзе пад лозунгам «За праўду! За справядлівасць! За свабоду!», а таксама з патрабаваннямі сходу Лукашэнкі ў адзінку, правядзення новых выбараў і стварэння ўраду народнага даверу.

Арганізатары акцыі заклікалі шырокія палітычныя сілы дацуцьца да акцыі. Віктар Івашкевіч выказаў спадзев, што на акцыю масава прыйдуть рабочыя і службоўцы, «паколькі цягкі фінансавы стан закрануў усіх».

Зміцер Панкавец

Нячэсны крыж

**У Лельчыцах уладам
не спадабалася,
што каталікі паставілі крыж
на ростанях.**

Аднак рабённы суд спачатку ўзяў бок святара. У сераду албуд-зешца яшчэ адзін суд.

У каstryчнікі 2008 г. прафашч Лельчыцкай католіцкай парафіі ксёнда Віталь Мышона атрымаў дзвол на ўсталяванне крыжа на ўездзе ў горад. «Мы дабіласі гэту калі каля пяці гадоў, але безвынікова», — кажа а. Віталь. Дзвол далі толькі калі ўрайвыканкаме змяніўся чыноўнік, адказны за справу. Паводле прадпісання райвыканкаму, усталяванне крыжа было ўзгоднене ў ДАІ і ДСУ, а на імя старшыні была напісаная адпаведная заява. Атрымаўшы стаўночы адказ, парафіяне асвяцілі крыж у гонар святога Канстанціна

— імператара, які, паводле падання, у 313 годзе перад рапушчай бітвы пабачыў на небе крыж. Канстанцін перамог і зрабіў хрысціянства дзяржаўнай рэлігіяй Рымскай імператары. На лельчыцім крыже ёсць цытата лацінскай з таго падання — *«In hoc signo vinces»* («У гэтым знаку ты пераможаш»).

Аднак па пэўным часе ксёнда выклікалі ў райвыканкам, дзе паведамілі, што працэдура ўсталявання патрабавала таксама ўзгаднення з рэйнным архітэктарам.

Парафія было зробленае прадпісанне зрабіць праект, узгадніць яго з архітэктарамі і зямельнымі службамі. «Парафіяне ўжо началі рабіць праект, неабходныя дакументы, але тут рабённы архітэктар зазіў, што складае на мене пратакол за тое, што я не ўзгадніў з ім гэтым», — прыгледае а. Віталь.

Адбыўся суд, які, аднак, прыз-

наў, што ксёндз і парафіяне не выйшлі ў сваіх дзеяннях за рамкі патрабаванняў райвыканкаму і такім чынам закон не парушылі. Справу спынілі. Але гэта не спыніла чыноўнікаў — архітэктар склаў чарговы акт, а начальнік рабіць землебудаўнічы і геадэзічны службы аўбінаваць ксёндза ў самавольным захопе зямельнага

частку. Касцёлу прадпісалі вызваліць зямлю до 31 студзеня альбо аформіць яе адпаведным чынам. «Самі мы крыж пераносіць не будзем», — раптаву ўлады. Так яно і выйшло. Не наважыліся бурыць крыж і ўлады, ён пакуль стаіць на ўзделе ў горад. За невыкананне падпісання райвыканкаму ксёндз Мышона выслікалі ў суд, які адбудзеца ў сераду 4 лютага.

Са словаў святара, апошнім часам улады вельмі зацікавіліся дзеянніем парафії. Так, намесніца старшыні райвыканкаму Вольга Гаўрылавец, якая з'яўлілася таксама старшынай камісіі па працэдурах канадаўства ў галіне свабоды сумлення, стала настойваша на сваіх прысугнасці на занятках нядзельнай школкі. Ксёндз, палічыўшы гэта ўмшаннем ва ўнут-

ранае жыццё парафіі, адмовіў. І атрымаў папярэджанне ад албывіканкаму за перашкоду працы супрацоўнікаў райвыканкаму.

Начальнік албуду ў справах рэлігіі і нацыянальнасцяў Гомельскага аблвыканкаму Аляксандру Прушынскому гісторыю з крыжам абурэннем мясцовых жыхароў, бі «там жыве вілікай долі праваславных людзей».

Караспандэнт *«НН»* Вольга Гаўрылавец пракаментаваў сітуацыю: «Адмовілася». «Вакол гэтага крыжа пімат самай рознай і надуманай інфармацыі». Раней караспандэнт *«Газеты Выборчай»* Андрай Пачобуту яна заўважыла, што «ельчыцкі ксёндз паводзіцца супроты сваіх прысугнасці на занятках нядзельнай школкі. Ксёндз, палічыўшы гэта ўмшаннем ва ўнут-

Сямён Печанко

Парафія ў Лельчыцах

адрадзілася ў 1990, сёння складаеца з 350 чалавек. Стары драўляны касцёл згарэў у 1943. У 1998 быў збудаваны новы.

Доктар, уратуй сябе

Пытнані, ці магчымыя з'яўлюцыйныя змены ў аўтарытарных сістэмах, ці прыносяць плен «жорсткія» меры славога ўздрэзіння на іх, ці магчымыя варыянты іх «міккія» з'яўлюцыйнай трансфармациі праз механизмы эканамічнага і культурнага ўздрэзіння, заставаюць актуальным не для аднаго пакаленія палітолагаў і практыкаў. Калі гэтыя пытнані абмяркоўваюцца ў канкрэтнай сітуацыі, так, як гэта ціпер абываеца ў Беларусі, то гэтыя дзеўствы не могуць абысціся без эмоцый. Аднак, хачалася б, каб хоць нейкія прынцыпы прыстoisцісту ў тыхіх дэбатах захоўваліся. Напрыклад, калі апаненты не пераходзяць лінію, да крэтыка рабіцца паклёнам, да ў якасці аргументаў выкарыстоўваюцца надуманыя, прыпісаныя высновы, дзе сама спрэчка ператвараецца ў палітычныя працес. Такую лінію, на мой погляд, перайшлі два паважаныя апаненты з лагеру прыхільнікаў «жорсткай лініі» да ражкому Лукашэнку.

Спачатку Анатоль Сідарэвіч, разгледаваны майстры крэтыкай бяздзэйсніці апазіцыі падчас крэтыкі, аўбінаваць мяне ўтым, што я не заўважаю, што краіну і ўласна апазіцыю дацізбуйду да ручкі злачынныя ражкі.

Потым Лявон Барышчукі аўбінаваць усіх, хто не падтрымлівае палітыку жорсткай ізаляцыі Лукашэнкі, утым, што яны спрабуюць «пратаваць» ражкім. Цікава, што абодва крэтыкі найперші пасцвердзілі тое, у чым аўтар гэтых радкоў западсюзрӯ апазіцыю, — што яны жывуць выключна мінулым днём (і Сідарэвіч, і Барышчукі прысыцілі дава траіны сваіх артыкулаў успамінам пра то, што аўбівалася ў 1990-я).

Давайце, аднак, паспрабуем разобрацца ў сутнасці аўбінавачванні.

Што азначае спрыянне «ратаўнанию ражкому»?

Пад гэтым разумеецца апазіцыя да курсу на эканамічную і палітычную ізаляцыю ўлады і падтрымка замежнапалітычнага дыялогу паміж афіцыйнымі Мінскам і Захадам.

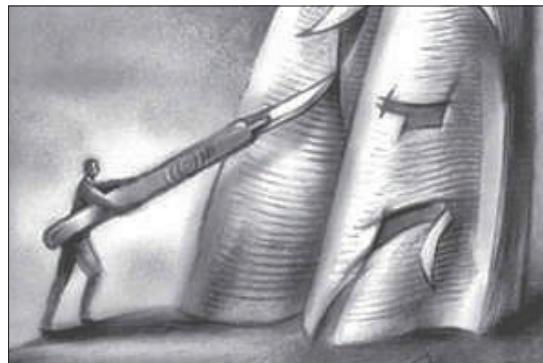
Таксама ў гэту катэгорию трапляе ўстрыманне ад крэтыкі тыхіх дзеянняў ўлады, якія супадаюць з нацыяналітымі інтэрэсамі. Магчымасці такога супадзення апаненты не дапоўняюць.

Не ўсё ў гэтай логіцы памылкова. Цалкам зразумела, што Лукашэнка пайшоў на лібералізацыйна выключна ў мэтах самазахавання. Яго збліжэнне з Захадам і паслабленні ў палітычных рэпрэсіях могуць быць вельмі хутка спыненыя. Рэпрэсіі супраць лідэрства молодзі пад выглядам прызыву ў войска гэта яшчэ раз пасцверджаюць. Дайце сітуацыю, якую апісаў Васіль

Віталь Сіліцкі палемізуе з Лявонам Барышчэўскім і Анатолем Сідарэвічам.

Быкаў у апавяданні «Інтэграцыя», можа ўзініць у першы ж крэтычны момант, калі ўладае прыўдзенца выбраць, што ратаваць — сябе ці дзяржаву. Аднак ці азначае гэта, што сітуацыя, у якой інтэрэсы Лукашэнкі аўектыўна супадаюць з інтэрэсамі Беларусі, немагчымы? И што рабіць, калі такое супадзенне аddyбаеца?

Вось найболын відавочны прыклад — перамовы пра выдзяленне стабілізальнага кредиту МВФ па ўмовах, калі адзінай альтэрнатывай крэйцій здабыцца фінансавых сродкаў тагоў памеры быў Крэмль. И калі лукашэнкі ўлада дзеянічала ў нацыяналітыных інтэрэсах, то варта ўстрыміцца ад атакавання тыхіх дзеянняў. Нават яшчэ спакуса зарабіць ачкі на панулюмі. Аднак гэта ідэя была ўспрыята акурат як заклік да калабарацыі і да ратавання ражкім. Але ж факт: калі не МВФ, Лукашэнка панягнуўся бо Максы і сёня ўжо быў бы зрадай прынцыпам. Замест таго каб атакаваць дыялог ЕС з беларускімі ўладамі, можна наўпраст паўплываць на яго парадак дні і, прынамсі, паспрабаваць дамагчысь больш сур'езнымі зменамі і адкрыція больш широкай ступені свабоды для палітычнай, грамадской

меркантыльных і ці геапалітычных патрэбай позніх дзяржаваў і блокаў (акурат такі сценар можна назваць азербайджанізацыяй), а прағрасам у шанаванні дэмакратычных нормай і правоў чалавека. Але сам той факт, што Захад камунікую з афіцыйнымі ўладамі і нават пускае іх у Шэнген, не ёсць ані трагедый, ані зрадай прынцыпам. Замест таго каб атакаваць дыялог ЕС з беларускімі ўладамі, можна наўпраст паўплываць на яго парадак дні і, прынамсі, паспрабаваць дамагчысь больш сур'езнымі зменамі і адкрыція больш широкай ступені свабоды для палітычнай, грамадской

насамреч наступствы дзеянняў, што рэжым прымае ў мэтах самазахавання? Да чаго вядучы паслабленні ў таліне медыяў, зніжэнне ўзроўню палітычных рэпрэсій, эканамічна лібералізацыя? Менавіта такая кволія і аднабаковая эканамічна лібералізацыя, як паказае досвед, хутчай вядзе да разбалансавання сістэмы і выклікае новыя перамены. Ці ёсць гэта «ратаўнанне» сістэмы ці яе эрозія, якай неразумна было б не спрыяць толькі таму, што яна аddyбаеца пад кірунківам Лукашэнку?

Гэтак жа, мэта «ціцвання» ўладаў у дыялог — не ратаўнанне ражкіму, а максімальная пашыранне ступені свабоды для беларускага грамадства, што дасці магчымасці для разліцаў іншых палітычных сценароў. Пытнані ўтым, ці ўзініць гэтыя новыя сценары? Бо ўсё, што мы маем на гэтым конт, гэта старыя спадзіванні, што рэжым сам скалапсце пад ціжарами крэзы. Дарчы, акурат гэтым могуць быць растлумачны і аўбінаваці ў «ратаўнанні ражкому» — што шляхам дыялогу выпускаеца пары з каты і мы пазбаўямеся самага вернага шанцу на перамены. На жаль, досвед паказае, што пад ціжарами эканамічных праблемаў можа аddybaць такое «закручванне гаек», якое прымусіць казаць ужо нават не пра кубінізацыю краіны, а пра больш небяспечны сценар. Дайце што аddybaцься, калі Беларусь сутыкалася з эканамічнымі праблемамі раней? Правільна, рост папулярызіці працасіскіх і антывідмакратычных сілай.

Але тыя, хто ўсё ж такі лічаць, што прапанаваць грамадству альтэрнатыву — іх авайязак, — з дыялогу трагедыі не робяць. Гэтыя сілы ёсць як у АДС, так і па імі.)

Апазіцыя слушна зайдзіце, што ў спрэчках свайго ратаўнання ўлада пераймае яе ўласныя пранавоны, праграмы і ідэі. Але такое перайманне можа несці пагрозу апазіцыі толькі тады, калі яна ўжо сцярала здольнасць генераціі і пранавоўца альтэрнатывы, пранаваць іншую стратэгію пераменай і прадэманстраціўнай тагоўнасці ўзіць на сабе адказнасць за краіну.

Увогуле выгледае, што лібералізацыя проста пачынае замініць спосабу палітычнага выжывання познай часткі апазіцыі, якая прывыкла спісаць ўсё — і аўектыўную цяжкасці, і ўласную бяздзейнасць — на Лукашэнку.

Браць удалэй у гэтым самаратаўнанні насамреч не хочацца гэтыя сама, як дапамагаць ратаўнанцу ражкому.

Пра што можна казаць, калі рэакцыі АДС на такую падзею, як дэвальвацыя беларускага рубля, прыйшлося чакаць больш за два тыдні?

аргументаў (заклік да «ратаўнання») даволі нацягнуты, і скажам так, некэркты. У ціцванні беларускіх ўладаў у дыялог — гэта найперш спроба паспрыяць не кансерваваны сістэмы, а палітычным і эканамічным пераменам у краіне. Спрабаў дамагчысь пераменай з'яўлюцыйнымі шляхам, дарчы, будзе тым болын, чым менш нацэзіць на перамены будзе сыходзіць ад самой апазіцыі. Але яе курс на палітычнае самагубства, які абраў АДС з 2007 году, — гэта ўжо іншая справа.

Вядома ж, парадак дні такога дыялогу мусіць засноўвацца на капітальнічных патрабаваннях. Крокі на збліжэнне з афіцыйнымі Мінскам, эканамічнымі і палітычнымі выгоды мусіць быць абумоўлены не задавальненнем

суполнасці і для незалежнай прэсы ўжо ў найбліжэйшы час. Напрыклад, мы не паддаеца, што Захад дае грэшы ражкому? Спраўдзіце прэвентыўна і пранавайце палітыку, згодна з якой такая дапамога ці крэдыты абумоўліваюцца па такім і такім зменамі ў гэты і гэты галіне.

Істынктыўнае адпрычынне любых дзеянняў ўлады, якая паўтара дзеяніці дзяржава, аўтарытарную і антыбеларускую палітыку, па-чалавечаму зразумелая. Аднак, з пункту гледжання палітыка, такія інтынкты хутчай сведчыць пра адсутніць уласнай палітычнай стратэгіі. Калі вайшы паводзіны вызначаюць не ўласныя прыўыкты і праграмы, а імкненне «насаціц» апаненту ўсімі магчымымі методамі, ван апанент цалкам вас кантролюе, хіба толькі паводле прыўыктыну ад адвартонання.

Акрамя ўласнай стратэгіі нашым апазіцыйным палітыкам не пашкодзілі бы абязвесці і дарам палітычнага прадбачання. Якія

Віталь Сіліцкі

доктар палітычных навук, дырэктар Беларускага інстытуту стратэгічных даследаванняў (Вільня).

жыць ужо нельга, калі перамены адбываюцца насуперак волі ўлады, калі становіща відавочны разрыў паміж «зместам» (новай палітыкай) і «формай» (старой ідэалогіяй, якая не здольна растлумачыць новую палітыку), у вас ёсць магчымасць пранаваць грамадству лепшам, чым можа яму дашь улада. Не глыбейшую чарку і любавешчную скварку, а лепшую палітыку, лепшую цывілізацыйную будучыню, лепшыя рашэнні ключавых жыццёвых пытанняў.

Атакі спадар Сідарэвіча на аўтара гэтых радкоў за тое, што ён крэтыкуе апазіцыю за адсутніць стратэгічнага бачання і пазітыўнай праграмы, і камічныя, і павучальныя ў той жа час. Мне інкрумінуета сце, што я «не заўважаю», што гэта ўлада і апазіцыю згабіла, і краіну давяла да таго стану, у якой яна апынулася.

Дарчы, камісіі такой бязгледзіцай вyzначаюць відавочны спадар Оргіш, які аўбінаваць Манаесу ў тым, што ён малое нізкія рэйтингі апазіцыі і не заўважае, што ў той няма доступу да медыяў.

Па-першае, тая показа, што кожны народ мае той урад, які заслугоўвае, распачыюджаеца і на апазіцыю.

Па-другое, што паноўны апанент, калі апазіцыя хоча камісіі перамагы, яна мусіць знайсці сілы выйсці з гэтага стану і ўзіцце штоўсці пранаваць грамадству. А калі толькі шукаць аўтадаун для свайго бяздзязіння і спасылца на адбектыўныя прычыны, то і аddybaцься, што ў Беларусі ўжо аddybaўся — на апазіцыю перастае ўскладаць надзеі і грамадства, і міжнародная супольнасць. Пра што можна казаць, калі ракцыі АДС на такую падзею, як дэвальвацыя беларускага рубля, прыйшлося чакаць больш за два тыдні? (Тут треба ўдакладнейшыць — гэта не агульнае аўбінавацівне ўсіх апазіцыйных сілай у бяздзейнасці і некампетэнтнасці.

Але тыя, хто ўсё ж такі лічаць, што пранаваць грамадству альтэрнатыву — іх авайязак, — з дыялогу трагедыі не робяць. Гэтыя сілы ёсць як у АДС, так і па імі.)

Апазіцыя слушна зайдзіце, што ў спрэчках свайго ратаўнання ўлада пераймае яе ўласныя пранавоны, праграмы і ідэі. Але такое перайманне можа несці пагрозу апазіцыі толькі тады, калі яна ўжо сцярала здольнасць генераціі і пранавоўца альтэрнатывы, пранаваць іншую стратэгію пераменай і прадэманстраціўнай тагоўнасці ўзіць на сабе адказнасць за краіну.

Лібералізацыя проста пачынае замініць спосабу палітычнага выжывання познай часткі апазіцыі, якая прывыкла спісаць ўсё — і аўектыўную цяжкасці, і ўласную бяздзейнасць — на Лукашэнку.

Браць удалэй у гэтым самаратаўнанні насамреч не хочацца гэтыя сама, як дапамагаць ратаўнанцу ражкому.

ДыКапрыё ў ролі Каліноўскага

Беларускі інтэрнэт скаланула паведамленне, што Галівуд рыхтуе кіно пра Каліноўскага з ражысурай Мэла Гібсона і Леанарда Ды-Капрыё ў галоўнай ролі. Дарчы, ДыКапрыё нават вонкава трохі падобны да беларускага нацыянальнага героя.

Але – аказалася, што гэта ўсяго толькі плётка, пушчаная адным інтэрнаутам. А шкада.

Андрэй Расінскі

З Брэсту дэпартаваныя польскія настаўнікі

31 студзеня з Брэсту быўлі дэпартаваны Пётр Боран і Галіна Зайкоўская. Яны працавалі ў АКЦ «Мост», на базе якога існуе Польская грамадская школа імя Ігната Дамейкі Саюзу паліякі ў Беларусі. Настаўнікі выкладалі польскую мову і гісторыю для вучняў старэйшын пласці. Падставай для дэпартавання стала змена месца жыхарства настаўнікаў, якія перасяляліся з раней найманай кватэры ў новую арандованую хату. Пойнае пераселенне настаўнікаў так і не адбылося, бо специялісты, якія назіралі (як аказалася пазней) за гэтым працэсам, імгненна выявілі парушэнне за-

канадаўства. Аказваецца, трэба было ў акрэслены тэрмін пера-рэгістрацыі па новым адресе.

Дзеянні ўладаў гараджане разглядаюць як дэмантрацію польнага нагляду за жыццём польскай грамады ў горадзе.

Каму патрабуны гэты скандал? Можа быць, справа нездарма адбылася напярэдадні VII з'езду Саюзу паліякі ў Баранавічах.

Абласны актыў СПБ вырашыў арганізація нядзельныя заняткі школкі ў Тэрэспалі – польскім памежным мястачку, а моладзь прывозіць на заняткі аўтобусам.

МБ; інф. dzedzich.org

ў рэйтынгу WTA.

У новым рэйтынгу Сусветнай жаночай тэніснай асацыяцыі на першым месцы ўзялася пераможца Australian Open Серэна Уільямс. У яе цяпер 9432 балы.

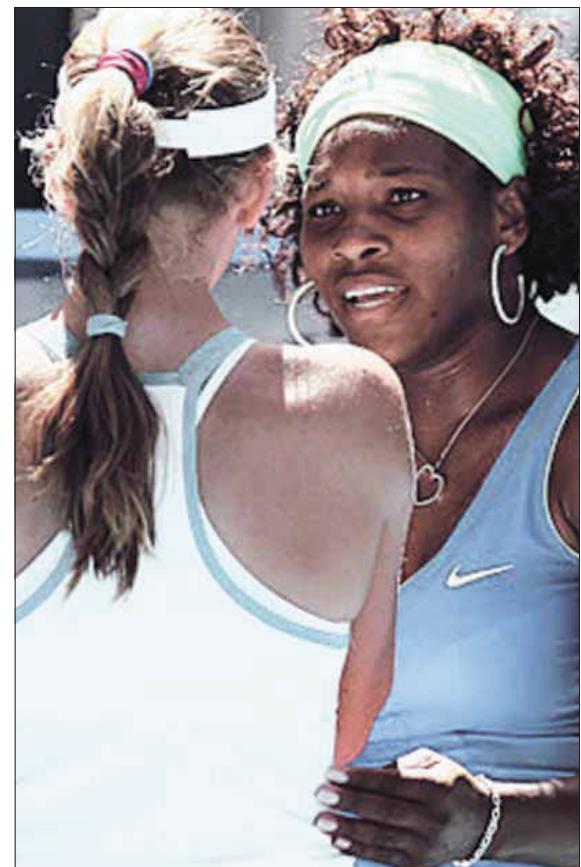
Нагадаем, Серэна гуляла з Вікторыя Азаранкай у 1/8 фіналу турніру, але беларуска, выйграўшы першы сет, праз не-здроўе адмовілася ад барацьбы.

На другое месца з трэцяга ўзялася расіянка Дзінара Сафіна (9150), фіналістка Australian Open. На трэцце з першага апусцілася сербка Елена Янківіч (8580).

У першай дзесятцы таксама: расіянкі Алена Дзяменіця (8216), Вера Званарова (6640), амерыканка Венус Уільямс (6140), расіянка Святлана Кузніцова (5510), сербка Ана Іванівіч (5492), полька Агнешка Радванска (3977). Замыкае дзесятку Надзея Пітрова з Расіі (3882 балы).

Марыя Шаранава наадварот зляцела з 9-га на 17-е месца, у яе 3030 балаў. А гэта азначае, што яе абагнала беларуска Вікторыя Азаранка. Вікторыя, праўда, зляцела на адно месца, 15-е, і мае 3166 балаў.

У першай сотні таксама Вольга Гаварцова – яна 49-я. Настасся Якімава – 103-я, Алена Даегалевіч – 142-я, Таццяна Пучак – 154-я, Ксения Мілеўская – 259-я.

Вікторыя і Серэна.

Генадзь Блізнюк забіў першы мяч за «Франкфурт»

На выхадных аднавілася першынство Другой ізмецкай бундэслігі (Д-2), у якім Будуць выступаць гульцы БАТЭ Генадзь Блізнюк і Віталь Радзівонаў. Блізнюк гуляе за «Франкфурт», Радзівонаў – за «Фрайбург».

Абодва клубы першыя матчы выйгралі.

Блізнюк забіў свой першы мяч у Бундэслізе. «Фрайбург» ідзе на першым месцы пасля 18 тураў, мае 33 балы. «Франкфурт» узяўся на перадапошнія месцы (16 балаў). Яшчэ адзін беларус выступае за «Аўтобург» – Васіль Хамутоўскі. Гэта каманда ідзе 6-й.

АГ

«Люблю Беларусь»

Кампанію пад такім называм распачаў аргамітэт па стварэнні партыі Беларуская Хрысціянская Дэмакратыя. Яна будзе прысвечана праблемам беларускай мовы і нацыянальнай культуры і будзе доўжыцца ўесь 2009 год. Адзін з арганізатораў партыі, Віталь Рымашэўскі, кажа, што праграма-максімум кампаніі – стварыць у кожным раёне Беларусі беларускамоўныя дзіцячы садок і беларускамоўную школу.

МБ

З жыцця каўдыльё

Урад Венесуэлы прыняў пастанову, згодна з якой 2 лютага, дзень прыходу да ўлады 10 гадоў таму прэзідэнта Уго Чавеса, абвешчана нацыянальнымі святым. «Гэта будзе днём радасці», – сказаў віцэ-прэзідэнт Рамон Карызалес.

ЮЛІЯ ДАВЫДКЕВІЧ

Начныя матыліцы

Дзяўчата, якія пайшлі на панэль. Хто яны, што падштурхнула іх да гэтага? Разбэшчанасць, цяжкія бытавыя ўмовы, а мо адразу тое і другое? У адным Пухавіцкім раёне іх некалькі дзесяткаў. Піша Янка Пухавіцкая.

Падчас гарбачоўскай перабудовы, пры канцы 1980-х, на экраны СССР выходзіці мастацкі фільм з гучным назовам «Інтэрдзяўчына», ён робіць шмат шуме і выклікае шмат непаразуменій: няўжо гэта на самай справе? Тады савецкі грамадзянін дзяўчынаўся пры зусім іншы бок жыцця; тое, абы чым маўчалаі раней улады, стала відавочным.

З тых часоў мінуло больш за 20 гадоў, з наўяўніцю прастытуцьі звыкліся.

Хто яны, дзяўчата, што выйшлі на панэль прадаваць сябе за гроши, рызыкуюць стаць цацкамі ў руках псіхічна хворых? Іны гублюць свой гонар і рызыкуюць згубіць не толькі здароўе, але часам і сваё жыццё.

Спрабуючы знайсці адказ на гэтае пытанне, я адправілася ў стаціцу нашай краіны.

Калі ехала ў Мінск, ічыра казучы, баялася. Напрасіла знайсціх хлапцоў праехаца са мной у якасці целаахоўнікаў. Угаворвала іх не прыўплосі. Наадварот, тыя адгаворвалі мене. Але задача журналісту — распавідаць не толькі пра поспехі ў бітвах за ўраджай, але пра ўсе бакі жыцця, у тым ліку і шакуючыя. Чаму ў афіцыйна «стабільнай» краіне, як наша, прыгожыя дзяўчата ідуць на панэль? Што гэтаму спрыяе? Разбэшчанасць? Ці безвыходнасць? А мо беднасць? Ці цягна да прыгожага і смачнага жыцця?

Паводле дзвініх стандартуў, уласцівых нашаму грамадству, прастытуцьій здаймацаўцы быццам бы і ганебна, але ў той жа час прыбытковасць старажытнае прафесіі амбяркоўца — зайдроснымі бліскамі у вачах. А расійскія тэлесерыялы стварылі міфалагізаваны вобраз прасты-

туткі, які нічога супольнага з рэальнасцю не мае.

Знайсці начных матыліцаў у Мінску не складае асаблівых цяжкасцяў. Усе ведаюць, што пачынаючы ад плошчы Незалежнасці і далей уздоўж усяго праспекту, і на праспекце Машэрава, перыменаваным у праспект Пераможці, а таксама на ўсіх виездах з гораду, па працягу 10 км, сотні дзяўчачт рознага віду стаяць у чаканні свайго кліента. Таму мне было не складана аднукшаць хачіці б адну, якай б могла распавесці пра сябе.

— Год таму да нас у вёску ў клуб прыехалі людзі з Мінску, якія цікавіліся дзяўчатаамі, прыглядаліся, пыталіся адкуль, чым займаюцца, хто бацькі... Прапаноўвалі ехаць з імі ў стаціцу — абаццалі добрыя заробак, шыкоўчы. Ім лягчай было дамаўляцца з тымі, у каго бацькі пілі. Давалі трохі грошай, спойвалі і дамаўляліся... Такім чынам, і я апынулася на праспекце Пераможці...

Так распавяляла мене дзяўчына, якой на выгляд гадоў дваццаць, прыгожая і прыемная ў размове. Яна, прызнацца, паламала мае сістэмы па тых жанчынах, якія займаюцца адной з самых старайшых прафесій у свеце.

Шукаючы нашых зямлячак у Мінску, мне хадзелася напісаць пра іх лёс. І раптам я даведалася ад нашай суразмоўцы, якая прадставілася Ганнай, што ехань у Мінск нам было не абавязкова. У ходзе гутаркі тая даведаўшыся, адкуль я і што шукаю сваіх зямлячак, спытала, чаму я не захадзела ўзяць інтар'ю ў саміх Пухавічах? Ганна з усмешкай распавяла мене аб сваёй быўлай сіброўцы, якая раней стаяла з ей на праспекце. Тая

вярнулася дамоў у Мар'іну Горку, бо сэнсу «стаяць» у стаціцы няма. Удома можна зарабляць тыя ж гроши.

Усе спробы дазнацца ў Ганны імя, гэта дзяўчыны былі марныя, але тая згадзілася перадаць ёй мой тэлефон, каб яна мне распавяла болыш на гэту тэму. У выніку аказаўся, што ў раёне не так ішча, як здавалася мене раней:

— Кліентамі з'яўляюцца людзі з грашым. У адрозненіе ад Мінску, у Мар'інай Горцы нам не трэба стаяць на вуліцы — паслугамі карыстаюцца маладыя. І чым маладзейшы, тым лепей.

— І што міліція, няўжо не разу вас не затрымлівала? — цікаўлюлася.

— Раней у Мінску, бывала, чата, а тут, як бы сказаць правильна, у нас добрая адносіны... кліенты — людзі з сувязямі.

— Хто вашыя кліенты? Зразумела, прозвішчы пытадца не буду...

— Выйждаем на лазіні і хлапечнікі, карпаратыўныя вечарыны і звычайнія п'янкі. Чым хто займаецца — казаць не буду, самі разумееце, горад малы...

— Як стала, што Вы і вашия сіброўкі пачалі займаца гэтым?

— У кожнай свайя дарога. Ка-

заказчик не патрабуе на аднаго кліента да трох дзяўчачт. Есць і такія...

— Колікі гадоў дзяўчачтам?

— Розныя. Есць і не падцялетнія, і сярэднія гадоў... Але, зразумела, попытам карыстаюца маладыя. І чым маладзейшы, тым лепей.

— І што міліція, няўжо не разу вас не затрымлівала? — цікаўлюлася.

— Раней у Мінску, бывала, чата, а тут, як бы сказаць правильна, у нас добрая адносіны... кліенты — людзі з сувязямі.

— Хто вашия кліенты? Зразумела, прозвішчы пытадца не буду...

— Выйждаем на лазіні і хлапечнікі, карпаратыўныя вечарыны і звычайнія п'янкі. Чым хто займаецца — казаць не буду, самі разумееце, горад малы...

— Як стала, што Вы і вашия сіброўкі пачалі займаца гэтым?

— У кожнай свайя дарога. Ка-

зосці ішча ў дзяцінстве згвалтаваў айчым — у мене ёсьць знаёмая такая, у якой маці на гэта глядзела спакойна. Так што яе такое жыццё стала нормаю ішча з дзяцінства... Што тычыцца мене, то нават і не скажу адразу... Наогул, не люблю гаварыць пра сябе...

— Кажуць, што прастытутика і наркотыкі ходзяць побач? Гэта сапраўды так?

— Так, сядрод прастытутика ёсьць наркамані, але яны выходзяць на панэль час ад часу, каб зарабіць грошай на наступную дозу.

— Што прымушае непадумаць дзяўчыні на такую працу?

— Калі вы жылі з маленства сядрод бруду, п'яных сварак бацькоў, для якіх ты толькі абуза, цацкамі былі пустыя бутэлькі, а ежай рэшткі закускі? Многія не мелі ні аднаго падарунка на Новы год і Дзень нараджэння! Потым падрасталі, пачыналі хадзіць на дыскатэкі... А жыць хочацца, раскошы хочацца. Таргавацца целам? Чаму б і не, калі раней гэта раблялася за кілбаску і шклянку гарэлкі? Прыйдзіце на дыскатэку ў горад — вам у вочы адразу кінуща вясковыя дзяўчынчы.

— Вам бывае страшна ісці да кліента?

— Заўжды. Калі пачынала, не адчуваляла страху. Але калі выкінулі з аўтамашыны пры добрых хуткасці пад колы іншай машыны і ледзь не загінула, паклялася, што болы ніколі не буду займацца гэтым... Але час расставіў усе кропкі над і.

На гэтым я скончыла размову. Акунуўшыся ў эзтас жыццё ўсяго на гадзіну, стала мене страшна і брыдка.

Што мы робім для таго, каб нашыя жанчыны і дзеці не гандлявалі сабой? Ці здолна грамадства абараніцьых, хто апнуўся ў бядзе? Ці можам мы спадзявацца на нашыя сацыяльныя службы і праваахоўныя органы?

...Наступным вечарам мы праехаліся па шашы з Мар'інай Горкі ў бок Дукоры. На жаль, аповед майі суразмоўцы панвердзіўся: шаша, кавярні, фуры, дзяўчачты. Пагутарыць з імі не удалося — такія яны былі п'яні і такія агрэсіўныя хлапцы соваліся недалечы. Усяго мы паспелі налічыць 17 дзяўчачт на гэтым адрезку дарогі. Некаторым на выгляд будзе знатага 16 гадоў. Мы з'ехалі, каб надта не прыцягваць ўвагі.

Фота зробленыя на выездзе з Мінску на Ракаўскую шашу.

пошта рэдакцыі

Хай бы Лукашэнка дапамог Барадуліну

Некалькі месяцаў таму
я напісаў ліст
на імя прэзідэнта.

Звярніў увагу, што выданы паэт
Рыгор Барадулін знаходзіцца ў цяжкім фінансавым стане і мае не
надга добрае здароўе. Частка гра-
мадзян імкніца дапамагчы пазу.

Яны працоўнікі яго кнігі, каб вyr-
чыць за эта грошы. Я прапанаваў
крайніку дэргаваць дапамагчы Ры-
гору Барадуліну.

Праз паследнія месяцы напісаў яшчэ

адзін ліст з просьбай паведаміць мне,

чтобы я нашыл спосаб дапамагчы пазу.

У адказі мне паведамілі, што Р.Ба-
радуліну налічваецца пенсія за асо-
бія заслугі, пры разліку якой выка-
рыстаўніца максимальная каліфікаці-
ія. Ён пастаўлены на ўлік у Рэспуб-
ліканскіх балынцаў Крайніца спра-
вамі праўління, дзе ў любы час
може атрымаць кваліфікаваную ме-
дицынскую дапамогу.

«Звертаўт аў аказанні матэрый —
яльней ці іншай падтрымкі ад Р.Ба-

радуліна ў Адміністрацыю прэзідэнта
не паступала, — піша начальнік га-
лоўнага ўпраўлення па работе з зве-
ротамі грамадзян Адміністрацыі
прэзідэнта С.Буко. — У выпадку на-
кіравання ім такога пісьма яно буда-
вацца ў арганізаціі ў адпаведнасці з зако-
надаўствам».

**Мікола Бусел, Дуброва,
Светлагорскі раён**

Галавакружэнне ад поспехаў пры будаўніцтве аграгарадкоў

Раней адбіrali паштарты, каб нікуды не маглі
трапіць. Цяпер іншae
прыгонеа права.

Весь дэргава непакоіца ад пад-
трымкі ўласных гаспадарак. Гозна!

Адбіl ў чалавека ахвоту працаў на

землі. Калі ўласнік здрасці 999 літраў

малака, дэргава даплаціць 30 тысяч

рублёў. На літік выходиты 30 рублёў

— меней, чым каштэ каробок запа-
лак. Весь гата падтрымка.

Раней у нашым мястечку было

110 кароў, засталося 6. Праз 5 —

6 гадоў вучням першых класаў буд-
уть паказаць кароў у букаўры.

Співаеща вёска. Даставкова
зайці ў мясцовую краму. Віно, гаргі-
ка, піва займае найбольшую плошчу.

Чаму так адбіваецца?

Па-першым, гэта форма ўласнасці.
Пана будавалі аграгарадкоў. Частка
не заселеная. А ты, што заселеная,
— у людзеў нічо радиць, безъ ход-
наса. Раней адбіrali паштарты, каб
нікуды не маглі трапіць. Цяпер іншae
прыгонеа права. Чалавек наўчыць
10 гадоў як тое буды, жыве, на-
чай дом дабрый. Іншы час, а метады
засталіся тымі ж.

Як засéдзе, ўжыкае пытанне «што
рабіць». Да аддаўца злямлю ва
ўласную гаспадарку тым людзям,
хто яшча мае сілы, здароўе, каб
змяніць пашыраную думку пра тое,
што, працуночы на зямлі, не будзе
багаты, а будзе гарбаты.

**Мікалай Рыбакоў, Копысь
(Аршанскі раён)**

Беларускія студэнты у Польшчы ездзілі у Мастаўляны

2 лютага спаўніцеца 171 год
з дня нараджэння Кастуся Калі-
ноўскага. На 1 лютага прыпадае
яшчэ адна дата, а менавіта пачатак
нацыянальна-вызвольнага пубстання
1863 году ў Беларусі і Літве.

Грамада беларускіх студэнтаў у
Польшчы з суполкі «Беларуская на-
цыянальная памяць» ушанавала памяць
нацыянальнага героя вандруйкі у
мястэчку Мастаўляны (Беласточчына),
дзе ў 1838 годзе нарадзіўся Кастусь.

Студэнт з БНТУ

Гісторык шукае....

Гісторык Ірына Каштальян шукае для абору ўспамінаў аб бе-
ларускіх штодзённіцаў людзей да 1930 году нараджэння, якія
пражывалі ў Беларусі з 1944 па 1953 гг.

У першую частку тых, хто ціпера пражывае ў г. Мінску ці наваколі.

Для свяжку на жаданне будзе зроблена электронная копія записаных

успамінаў.

Калі ласка, пакідайце контактную інформацыю на э-адрас

kashtalian@tut.by ці праз тэл. (017) 203-44-37, мабільны

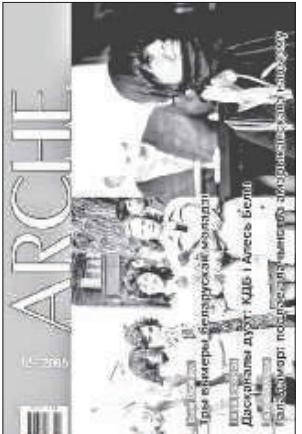
(029) 615-50-41 (velcom).

Нецэнзурныя прымалкі Лагойшчыны

У 1966 годзе этнограф Адам Варлыга (Язэп Гладкі) выдаў аборнік «Прыказі Лагойшчыны», а ў 1972 г. — дадатак да яго. Але мала каму было ведама пра трыці, машынапісны? дадатак, таксама датаваны 1972 г., — «Прыказі, што нетрапіці ў аборнік прыка-
зак Лагойшчыны».

Рэч у тым, што Язэп Гладкі, чалавек па характеристыкамі, не наважыўся ў друкаваныя — «сантраў-
дні» — выдадзіць іх брыдкаслой, але як на-
вуковец і амбітнік іх цалкам не мог. Ён адбіl на ма-
шынны дзесятак асбікай і раздай іх, часта пад сак-
ретам, просычы нікуму не паказваць, скам блізкім
сібрам, у тым ліку і Вітаўту Тумашу, тагачаснаму
дырэктару нью-йоркскага Беларускага інстытуту
навук і мастацтва. З яго абору іх і перадрукуюць
штогодзечны часопіс ARCHE. Матэрый выйдзе ў
наступным нумары.

Падпісаніца на ARCHE можна на пошце. Падпіс-
ны індэкс 00345.

ГАР САЛАЕВ

Знáյу гэта ў адным старым палацыку ў самай глыбінцы нашай
Бацькаўшчыны. А дзе — не прызнаюся, а то, барані божа, вар'яты
дабяруцца і зрэжуць старадаўні беларускі герб.

Верш на прызыў Франака Вячоркі ў войска

Мне так спадабалася позва Вячоркі Ф.
у венкікатам, дзе яго назвалі «кзаклічнікам»,
што аж захмелася першы раз у жыцці на гэтую
тэму нешта зрыфмаваць.

Калі стане прысягаць
На незразумелай нове,
Гэта будзе азначаць:
Яго слухаць не готовы.

Бо і для атэіста праваслаўных,
І вернікаў, падобных Фларэту, слáўных
Гэта мова — непад'емныя гмах.
Ім яна — не па зубах.

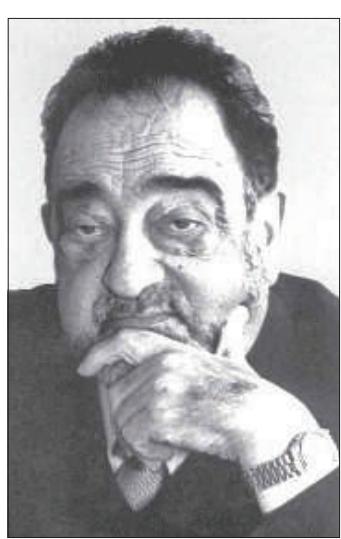
Павінен, будучы венкікатам,
Несці службу ён з агенчыкам
І не супрэцца з хладлівым.
Тады праз год-другі стане энóу цывільнікам.
А потым — моха, і студэнтам,
А потым-потым — нават прэзідэнтам.

Бо калі ім стане Коля,
Не дзакаеся ніколі.
Па той прычыне,
Што будзем ужо ў дамавіне.

І. Ярмаліцкі, Мінск

Літаратурны конкурс для маладых літаратараў імя Карласа Шэрмана

Беларускі ПЭН-цэнтр абавяшчае
творчы конкурс для маладых
літаратараў. Ен прымеркаваны
да 75-годдзя з дня нараджэння
Карласа Шэрмана.

Да ўдзелу запрашваюцца творцы ад 16 да 27 гадоў (на
момант абавяшчэння конкурсу). Літаратурны конкурс
будзе запрашаны на літаратурны семінар і майстэр-класы
у Мінску. «На конкурсе прымалкі літаратурныя творы
тых жанроў, якім былі слынны Карлас Шэрман, а менавіт
вершы, эсэ, мастацкі пераклад, — каква куратар конкурсу і старшыня
ПЭН-цэнтра Андрэй Хадановіч. — Таксама, у связі з тым, што сёлета мы адзначаєм
200-гадовы юбілей Эдгара Алана По, для маладых перакладчыкаў уведзеная спецыяльная намінацыя
специяльна для твору Э.А.По».

Да разгляду будуть прымалкі творы, дасланы (па-
водку даты на паштовым штэмпеле або даты адправкі
электроннага ліста) не пазней за 20 сакавіка 2009 г. Пад-
видзенне вынікаў першага туру адбудзеца 20 красавіка.

Калі ласка, паведамліце сваё праўлінне.

Творы можна дасылаць на адрес: e-mail:
rep@vessobel.by (з пазнакай «Літаратурны конкурс»).
Паштовы адрес: 220050, а/c 218, Мінск, РГА «Беларускі
ПЭН-цэнтр». Даведкі праз электронную пошту ці тэле-
фон (017) 284-73-29.

«НН» з радасцю друкуе ў газенце і на сایце www.nn.by чытацкія лісты,
водгукі і меркаваніі. З прычыны вялікага аўтому пошты мы не можам і візітаць
павіядомляць атрыманне Вашых лістоў, не можам і візітаць
неапублікаваныя матэрыялы. Рэдакцыя пакідае за сабой права
рэдагаваць допісы. Лісты мусяць быць падпісаныя, з пазнакай адресу.
Вы можаце дасылаць іх поштай, электроннай поштай ці факсам.

Наш адрес: а/c 537, 220050 Мінск.
e-mail: nn@nn.by. Факс: (017) 284-73-29

Юлія Даркевич

Як стаць зоркай тэлеэкрану

Дык вы глядзіце тэлевізор? Тады, калі ласка, сустрэча для вас: Наталія Дзейка, удзельніца і фіналістка шоу на АНТ «Пасаг для няўесты». Адметнасць гэтай удзельніцы была ў tym, што разам са сваім жаніхом, Сяргеем Варвашукім, яны адзіння гаварылі на шоу па-беларуску. Наталія прайшла кастынг з 2500 ахвотных і дайшла да фіналу, зачініўшы па вільгах глядацца галасавання 2-е месца. Пра тое, чаму беларуская мова ад пачатку была гарантыйнай поспеху, пра сакрэты тэлевізійнага прапэру і натуральнасць вынікаў галасавання яна сёня расказвае чытага «НН».

Наталка Бабіна: Наталля, для знаёмства раскажыце спачатку трохі пра сябе.

Наталія Дзейка: Родам я са Слонімом, майго любімага гораду, дадому жыву ў Мінску. Зашыўленне мае — гэта беларускія народнія строй. Я швачка-вышываючыца, умею ткаць — мяне навучыла моя бабуля, умею прасці, рабіць паясы. Я — сябровука Студэнцкага Этнаграфічнага Таварыства. Мая мара — рабіць традыцыйнае адзенне сучасным, пусцілічным, і пакуль я рыхтујуся да таго, каб займацца гэтым больш прафесійна.

НБ: А як Вы трапілі на шоу «Пасаг для няўесты»?

НД: Мой жаніх паслаў туды маю анкету. Для гэтай праграмы патрабovalo было, каб пара была празьднай і планавала хутка пажаніца. Да слова, некаторыя

дзяўчынаты-удзельніцы ўжо сыграі свае вяселлі... Дык вось, мая анкета адзінай была па-беларускай. На кастынгу, калі я стала размаўляць з журністамі, мяне разы са牠ы запыталі: а вы будзе размаўляць на роднай мове? А ваш жаніх таксама? І з неіх поглядаў саброў журністамі я зразумела, што, мусіць, траплю ў лік удзельніц...

НБ: Як развіваліся падзеі даўней?

НД: Я сапраўды трапіла ў лік удзельніц разам яшчэ з пяцю дзяўчынатамі. Потым быў забег пяцідзясяцінкі няўесты на падарожнай Свіслочы, пераможка якога стала сёмым удзельнікам, — і пачаліся конкурсы, у якіх траба было перамагаць. Мы танцавалі, здымаліся ў кіно, нашы жаніхі адказвалі на пытанні пра нас, а потым быў забег у гіпермаркете... Усё было ў запісе — бо, як я зразумела, я і вобразілі Тоні Кісліцінай міне пасаваў.

НБ: А Вас не бінтэжыла тое, што Вы ўдзельнічыце ў спаборніцтвах, ды яшчэ разам з іншымі дзяўчынатамі? У валасы адна адной ніколі не ўчапляліся?

НД: Нам было тое, што дзяўчынаты павінны быць самі «адбракоўваць» удзельнікі. Але гэта і было якраз тое, чаго хашцелі аўтары і арганізатары шоу, тყы эмоціі і той канфлікт, якія павінны былі прыгніць глядачу... Было, што дзяўчынаты сварыліся, калі журністы давала некаму высокі бал, а нам падавалася, што гэта не зусім справядліва... Напрыклад, у кіна-конкурсе Ірыне — вельмі цікавай дзяўчыніне, лідэрку па натуры — далі высокі бал за ролю Надзі ў фільме «З лёгкім парам», у той час як яе ролі не была яркай. Іншыя дзяўчынаты былі пакрыўджаныя, бо іх ролі былі цікавішнімы. І вось тут быў такі момент, калі адбіліся неіхнія сваркі... Гэта ў тэлеказах не трапіла... Наступным днём быў конкурс жаніхоў, і

«дзікія» гадзіны... То тое аказвалася не так, то гэта... Не, працаўшы на тэлебачанні могуць толькі вельмі захопленыя людзі...

НБ: Наталія, у конкурсе танцаў Вы танцавалі сярэднявечны танец, а іншая удзельніца — стрыптыз з шастом. Вам нахта праноўваў, што менавіта рабіць, рабіць нешта?

НД: Нам прадысклавілі, якія ёсць варыянты, і дзяўчынаты выбіралі, што ім бліжэй. Мне здаецца, што мне мой танец вельмі пасаваў... Як і вобразілі Тоні Кісліцінай міне пасаваў.

НБ: А Вас не бінтэжыла тое, што Вы ўдзельнічыце ў спаборніцтвах, ды яшчэ разам з іншымі дзяўчынатамі? У валасы адна адной ніколі не ўчапляліся?

НД: Я не размаўляю па-беларуску ў крамах, таму што не хачу любавацца на здэшлёненія твары прадавачак, я не размаўляю па-беларуску з дактарамі, бо, баюся, мяне мяне не зразумеюць, я не размаўляю па-беларуску са старымі сябрамі, з якімі ад пачатку кантактавалі па-расійску. Але ў мяне ёсць кола — найперш гэта сям'я, мой жаніх і шмат саброў — з якімі мы гаворым па-беларуску. Мой жаніх — доктар, ціпер ён працуе яшчэ і выкладчыкам і выкладае па-беларуску.

НБ: Пераможку шоу «Пасаг для няўесты» вызначалі глядачы галасаваннем. Як Вам падаецца, гэта галасаванне было спраўдным, справядлівым? Людзі сапраўдныя так прагласілі, і гэта быў таксама элемент шоу, і там усё было перавызначана?

НД: Я тут нічога не могу скла-

вось па выніках гэтага конкурсу кандыдатамі на вылет аказаліся я і Ірына... Калі мы з ій стаўлі побач, і дзяўчынаты пазіралі на яе неўхвалына, а яна на іх, то... Вось тут і быў той шквал эмоцый, якога таго прагнулі аўтары... А ўголі, я чамусыў была ўпізнена, што я «вылечу» ў першую чаргу.

Я думала, што дзяўчынаты будуть так меркаваць: ну, што гэта за істота, размаўляе па-беларуску? І вось, калі ў мой адпас было сказана на столькі добрах словамі і я дайшлі да фіналу — я была прыемна ўражана.

НБ: А Вы і ў жыцці размаўляеце па-беларуску, і ці гэта быў такі піэр-ходын шоу?

НД: Я не размаўляю па-беларуску ў крамах, таму што не хачу любавацца на здэшлёненія твары прадавачак, я не размаўляю па-беларуску з дактарамі, бо, баюся, мяне мяне не зразумеюць, я не размаўляю па-беларуску са старымі сябрамі, з якімі ад пачатку кантактавалі па-расійску. Але ў мяне ёсць кола — найперш гэта сям'я, мой жаніх і шмат саброў — з якімі мы гаворим па-беларуску. Мой жаніх — доктар, ціпер ён працуе яшчэ і выкладчыкам і выкладае па-беларуску.

НБ: Пераможку шоу «Пасаг для няўесты» вызначалі глядачы галасаваннем. Як Вам падаецца, гэта галасаванне было спраўдным, справядлівым? Людзі сапраўдныя так прагласілі, і гэта быў таксама элемент шоу, і там усё было перавызначана?

НД: Я тут нічога не могу скла-

вось па выніках гэтага конкурсу кандыдатамі на вылет аказаліся я і Ірына... Калі мы з ій стаўлі побач, і дзяўчынаты пазіралі на яе неўхвалына, а яна на іх, то... Вось тут і быў той шквал эмоцый, якога таго прагнулі аўтары... А ўголі, я чамусыў была ўпізнена, што я «вылечу» ў першую чаргу.

НБ: Якому алімпійскуму чэмпіену?

НД: Жаніх Леры, якай перамагла — алімпійскі чэмпіён, Аляксандр Багдановіч, які разам з братам атрымаў залаты медаль у веславанні... Чалавек такі падарунак зрабіў свайму народу (можа, і не апошні), і АНТ таксама зрабіў яму падарунак — пасаг для няўесты. Гэта зусім нармальна,

НБ: А Вы атрымалі нейкі ганар за узедз?

НД: Не, я, як і іншыя удзельніцы, атрымала падарункі за тъя конкурсах, у якіх перамагла. Я перамагла ў конкурсе танцаў і кіна-конкурсе і атрымала за гэта музычны цэнтр і кава-машыну. І вельмі задаволена, бо, канечнече, самі гэтыя рэчы я ніколі не стала набываць (смігца).

НБ: Ну, і якую выснову Вы зрабілі для сябе пасля досведу ўзедзу ў перадачы?

НД: Ціпер такі думкі ў галаве: можа, падацца на тэлебачанне? Усё ж гэта праца занятвае. Ну, і скажу, што ў сваіх вачах, у вачах жаніха, башкью я вырасла (смігца). Гэта было выпрабаванне ў чымосьці, гэта было цяжка, але мне спадабалася. Гэта будзе ўспамінні: дзікі страх перед выхадам на сцену, і слова падтрымкі ад незнаемых людзей, і шампанскіе — найлепшыя рэдактар, які да памагаў перадаць хваліванне.

Гутарыла Наталка Бабіна

Ці хадзіў па Беларусі «Чорны кот»?

Чалавечая памяць трансфармуецца і схільнай змянзіць узўную ро-
чайнасць. Пра падзеі 60-гадовых
даўніны нашыя ўяўлэнні могуць
быць менш поўнія, чым пра XVI ст.
Вандуручу ў Захоўдні Беларусі,
вы можаце бачыць, напрыклад, у
парку за Мірскім замкам, магілы
савецкіх функцыянероў, забытых у
пастыленах першыяд. А ў Паставах
і Мёрах яшчэ жывуць узельнікі
антыхавецкіх арганізацый моладзі,
якія непоніцу спізналі законы вы-
жывання ў стальскіх лагерах. Ма-
ючыя вакол сябе такія матэрэйаль-
ныя сведчанні, мы, тым не менш, не
маем у сваіх галоах цэльнай карпі-
ны паслявясенінных падзеяў — узўлен-

ня пра іх маштабы, пра мірны і ня-
мірны характар супраціву, падзеі-
насць савецкіх спецслужбай...

Тут, вядома, найважнейшая ро-
ля належыць гісторыкам — ад таго,
якія тэмы, персанал, скожкі яны
гатовыя вывіцьці з забыцця. За-
кон раміства гісторыка патрабуе ад
даследчыка абіраць на архіўныя
крыніцы — для беларускіх гісторы-
кія агульнаядноса XV—XX стст.
Але для вывучэння антыхавецкага
супраціву 1945—1953 гадоў архівы
— супраціву праблема. Як вы разу-
менеец, якія спецыялізаваныя, у на-
шым выпадку — належыць КДБ.

Што ж рабіць даследчыкам, для
якіх творчая свабода ёсьць прынцы-

пам? Застаюцца вельмі цікавыя і
эфектыўныя прыклады — вусная
гісторыя, успішны... Гэта эманай-
на, а часам і инфармацыйна вельмі
багатыя крыніцы. Вось толькі чалавечая памяць схільнай змянзіць
чайнасць. Як іх пераправерыць?

Дзейнасць партызанскіх адзі-
зелей — Яна Раманчuka (район Нясвіжу),
Стоўбіцкай, Бараనавічай, Аўгена Жы-
хара (Глыбоцкай і Пастаўскай),
Сяргея Мікулича (у раёне Ілі), мі-
рных груп альтысавецкай моладзі
Расціслава Лапіцага (Мядзель —
Смаргонь), «Саюзу Беларускіх Па-
трызетаў» (Глыбоцкае — Паставы), пад-
польнай сеткі «Чайка» (Слонім —
Бараనавічы — Пінск) ды многіх ін-

шых не выклікае сумніваў — прагэ-
та свядчыць судовыя справы і самі
узельнікі супраціву. Паводле аце-
нак гісторыкаў, арганізацій тагоако-
гіту існавала некалькі дэсесцікі.

А вось наконт таго, ці існавала
сетка «Чорнагата», пі, іншы арга-
нізацыя генерала Вітушкі, прапага-
ваюцца дыскускі. Папулярнай тарарам
яе дэйнасць з'яўляецца найперш
Сяргей Ёрш, які калісьці пісаў пра
яе і ў «НН». Калі верыць иму, арга-
нізацыя «Чорны кот» найбольш ак-
тыўна дзеяла ў 1948—1950-х
гадах ды складалася з рэгулярных
партызанскіх адзізелей ды узельні-
кі збройнага падполля, якія ле-
гальна працавалі ў калгасах і на

прадпрыемствах. С. Ёрш называе
дэсесцікі акцыі ў чынгунцы, напа-
ды на савецкія склады і гарнізоны,
на вёскі і мястэчкі, трэкты супраці-
вудаўніку ў савецкую ўладу... Ас-
ноўныя ягоныя крыніцы — звесткі
еміграцыйных выданняў і ўскос-
ныя сведчанні людзей тae эпохи.

Польскі даследчык Рафал Унук,
наспірыраваны адсутнасцю перака-
наўчых фактак і зборанымі ведан-
немі прынцыпамі працы савецкіх
спецслужбай, перакаў публікы
на гэту тэму і прапанувае сваю
версію падзеі, поўную скепсісу.
Аргументы Рафала Унuka не выпа-
дае адкінуць.

Алег Дзяніровіч

Легенда пра падполле Вітушкі — аперацыйная гульня савецкіх спецслужбай

Такога меркавання трывамеца
польскі гісторык Рафал Унук, які
апублікаваў сваю грунтуюную працу
пра беларускую антыхавецкую
супраціўленне ў часопісе ARCHE
(№ 7—8 за 2008). Прапануем Вам
яе кароткі пераказ.

У Польшчы, Эстоніі, Літве, Латвіі і Украї-
не за апошнія гады ўзіміла багата прац на
тому паслявясеніні антыкамуністычнага супра-
ціву. На гэтым фоне Беларусь заставалася
асаблівой трэтырояд. Быў апублікаваны
шэраг тэкстаў, прысвечаных польскаму, ук-
раінскому і літоўскому падполлю на трэтыро-
ры БССР, затое беларускую антыкамуні-
стычную нацыянальнае падполле заставалася
недаследаваным. Таму што гэта тэма была
ніяўгаднай прасавецкімі уладамі.

Але падобныя працы беларускіх гісторы-
каў начапілі з'яўляцца. Паводле аўтараў кнігі
«Беларускі супраціў» С. Ярши і С. Горбіка
(Львоў, 2006), напрыклад, у разгалінаванай
сеткі «Чорнагата», або, іншай называ, «Бе-
ларускую вызвольнае войска», у 1945—1950
гадах дзеялічалі 3000—3500 чалавек, а да
шырокага арганізацыйнага тылу належала
20—30 тыс. чалавек.

Адразу скажу, што аспрачненне аўтараў
«Беларускага супраціву» не раўназначнае
сцверджанню, што беларускую нацыянальную
дзеяяць, якія жылі пад савецкай акупаций, не
рабілі спрабу супраціву. Аднак пры амежава-
ні доступе да архіў НКВД мы часта на-
тыкаемся на інтерпрэтатыйнай проблеме, а з
неаднозначных запісіц ізложаць згадкі высно-
вы пра нацыянальныя і арганізацыйныя харак-
тар груп. Няма проблемы, калі ў апісанні су-
стракаецца акрэсленне «літоўскай банды» ці
«белапольскай банды». Аднак часта ў гэтым
документу няма нікай згадкі, якія б дава-
ляла вызначыць нацыянальны характеристар
партызанскай групі. У той час у дасту-
пных савецкіх архівах няма нікіх сведчаній
пра дзейнасць разгалінаванай сеткі «Чорнагата»
ці генерала Вітушкі, пра якіх пішуць аў-
тары кнігі «Беларускі супраціў».

С. Ёрш і С. Горбікі грунтуюць свою версію
падзеі на артыкулах, публікованых у беларус-
кіх эміграцыйных выданіях і на ўспамі-
нах узельнікаў падзеяў. Невыкарыстанне
архіўных документаў яны апраўдаюць по-
ўнай адсутнасцю доступу да іх даследчыкаў,
не звязаных з лукашэнскім апаратам ула-
дзы.

Як выглядаюць сцверджані С. Ярши і
С. Горбікі ў святыне даследаваній, якія пра-
водзіцца ў іншых краінах, дзе архівы быспекі
тых гадоў адкрыліся?

Насуперак сцверджанням гэтых беларус-
кіх аўтараў літоўскія гісторыкі не знайшли
нікіх звестак пра беларускі адзіз «Вітуш-
та», які быцца бы дзейнічаў на тэрыторыі
Літвы, ім таксама невядома пра разгон
партызанамі ў Вільні нейкага партыйнага
мітынгу 8 верасня 1951 г.

Даследчык, якія займаюць гісторыяй
ОНУ—УПА, не натрапілі ні на якія сведчанні
супраціў украінскага нацыянальістичнага пад-
полля з маёмі Вітушкамі ці сеткай «Чорны кот», а ўкраінскі ўзел у так званай атакы на
Навагрудак, пра які пішуць Ёрш і Горбік, трэ-
ба прызнаць чыстай фікцыяй.

Вынік даследаваніяў антыкамуністычнага
падполля на тэрыторыі ціпераційнай Польшчы
ставіць пад сумнёў усе сцвержданні гэтых
гадоў з мэрамі Вітушкамі ці сеткай «Чорны кот», а ўкраінскі ўзел у так званай атакы на
Навагрудак не мела контактаў з беларускім
месцам Польшчы не мела контактаў з беларускім
падполлем.

Інфармацый аў дапамозе польскіх сетак у
перыяді беларускіх партызанамі на Захадзе
1949 г. — гэта чарговая байка. Пасля 1947 г.
не існавала ніводнай польскай падпольнай
арганізацыі, якія б мела шлях і перакідання на
Захад. Дастаткова агульных ведаў, каб казаць,
што нелегальнай пераход польска-савецкай,
польска-нямецкай і нямецка-нямецкай
міжы ў 1946—1956 гадах быў надзвычай
няжкім, амаль невыканальнym заданнем.
Тым больш у прафесійнай гісторыка павінна
выклікаць сумненні лёткасы, з якой чальцы

Міхail Вітушка
нарадзіўся 5 лістапада 1907 у Нясвіжы. У часы немецкай акупациі стварыў беларускую паліцыю ў Мінску, а таксама цывільную адміністрацыю ў Бранску. З лета 1944 — афіцэр вывучанага немцамі дэсантнага батальёну «Дальвіц», маёр Беларускай Краеўскай Абароны. У лістападзе 1944 група на чале з Вітушкам быў закінуты немцамі на тэрыторыю Беларусі. Паводле версіі беларускага КДБ, Вітушка і яшчэ 4 дыверсанты ў снежні 1944 былі затрыманыя групай акаўцаў і пасля перамоваў з краунцівам Віленскай акругі АК увайшлі ў склад польскай партызанкі. Падчас бою акаўцаў з савецкімі аздэламі 7 студзеня 1945 Вітушка быў забіты. Беларускі даследчык Сяргей Ёрш прытымліваеца версіі, хоць і указае на яе няспраўджаццасць, што Вітушка памер 27 красавіка 2006 у Заходній Германіі.

згадацца з заўвагай Вакара, паводле якой гэта
чыстай, амаль невыканальнym заданнем.
Тым больш у прафесійнай гісторыка павінна
выклікаць сумненні лёткасы, з якой чальцы

верыць на ўзел, у той часе павершыць.

Ведаючыя тагачасныя реаліі, можна сур'ёзна
задумашыцца, ці не была версія пра вялікое пад-
полле Вітушкі элементам аперацыйнай гуль-
ні савецкіх спецслужб, націленай у гэтым
выпадку ў асяроддзе беларускай эмігра-
цыі і заходніх разведальных служб? Нам
шмат вядома аб правядзенні тых аперацый
у Польшчы, СССР і балтыскіх распабліках,
таму нельга выключаць, што савецкія чык-
сты для аперацыйных патраб стварылі
фікцыйную беларускую сетку Вітушкі. Гэта
было трэба, каб дзарыентаваць колы бела-
ruskіх эміграцый на Захад.

Гэта часткова мела поспех. Сур'ёзна сум-
ненні наконт існавання агульнабеларускага
руху супраціву не перакідалі заходніх
разведальных службам спрабаваць пабуда-
ваць падполле на тэрыторыі БССР. Наглід
за гэтым аперацыйным М16 даручыла брытан-
скому афіцэрству і адвакація савецкаму агенству
Кіму Філбі (Kim Philby). Існуюць таксама
звесткі, якія сведчыць пра то, што ў непасрэд-
нім ажурэніі Міколы Абрамычыка круціль-
ся некалькі савецкіх шпіёнau. Не выключана,
што менавіта таму дэсант Вострыкава ў Налі-
боцкай пушчы чакалі загады.

Падобна як эміграцыйная палітыка на
міжы 1940—1950-х гадоў, Сяргей Ёрш і

Ад Рэдакцыі. Мы звязаліся з С. Яршиком з просьбай пра каментар. Ён адмовіў.
У Беларусі было німало герояў, варгах
захаплення. Аднак трэба адрозніваць
сціпраціўных герояў, якія ахвяравалі сабой
дзеля заваявання беларускай нацыяй
незалежнасці, ад псеўдагерояў із
прынамсі, слабавольных ахвяраў
драматычнага часу, калі беларусы
апынуліся міз молатамі плюндзіскага
нацызму і кавадлам забойчага сталінізму.
Здаецца, да ліку тыхіх належыць і
няспраўджаць «генерал Вітушкі».

Нельга не пагадзіцца з Рафалам Унукам у тым, што, «каб такі міф [про нацыянальных
герояў] ... пасляхова адыгрываў ролю
аб'яднанага чыннага фактару, ён павінен
грунтавацца на фактах. Калі так не
адбываецца, тады зробленая раней ці
пазней крэтычнага гісторыкамі
дэканструкція міфу выкліча рэзкі падзел,
а можа прывесці і да распаду ранейшага
бачання ўласнай мінёўшчыны».

«НН» пісала і будзе пісаць пра герояў
беларускіх гісторыяў, у тым ліку і тых, што
працягнуцца на алтар нацыянальнага
вызвалення, змагаючыся супраціў свету.

Расчараваны Армагедонам

Зборнік апавяданняў беларуска-ізраільскага аўтара Паўла Касцюкевіча добра браць з сабою ў камандзіроўку дзеля невялікіх памераў, выразнага друку і кароткіх апавяданняў, якія запрашаюць стомленыя аднастайнасцю дарогі думкі ў часы, калі трава была зелянейшай, сонца — ярчэйшым, а дрэвы — вышэйшымі. Піша **Даніла Жукоўскі.**

Ідэятызм Сусвету

У фокусе аўтарскай увагі — спцыфічна юнацкае адкрыціе дарослага свету.

І гэта і ёсьць той чароўны дарослы свет, дзе страва Цыпі са старым Хаймам з нечываным аліблом вярзушь недаречнасці пра вілікі свет («Мані»)?

Гэта і ёсьць дарослы свет, у якім забыва мусова саступае месца нуднай працы і не мени нуднаму побыту?

Гэткія пытанні ў той ці іншай форме паўстаюць перад кожным маладым чалавекам разам з не мени непазбежнымі пытаннямі пра сутнасць смерці, сакання, сібруўства і ўговогу пра сэнс жыцьця. У адпрозненіі ад Адольфа (цифу! — Альгера) Бахаревича, сп. Касцюкевіч

кевіч імкненца паставіцца да акаляючага нас паскудства штодённасці без усёгальнальнаса нягавісці.

Гэта няпроста, вельмі няпроста і мо таму выклікае ў аўтара «Слаткання...» вострую і, відаць, абгрунтаваную патрабомі не толькі мастикамі, але і пісіхалагічнымі, цыту да фармальна-абсурдысцкага пісма. У бок аголенага абсурду штурхаюць цікайнага маладзёна размайтая, на першы погляд, але ўсе як адзін абыякавыя да тваіх пакутаў ідэалогіі, якія ў розныя часы розныя дурні паабязвалі вялікім (зя што ўропце ѿмат хто з дурні атрымаў куло ў патыліцу і да т.п.). Ну як не закрычаць: «Не хачу!» Але ж ніхто не пытается, хочан ці не хочан (гл. хада б «Паўночнае сонца праспекту»).

Да тыновых падлеткаў-юнацкіх «трагедый» у сп. Касцюкевіча да-лучаючыя спцыфічна яўрэйскія. Зямля продкаў, Зямля Абіцянай, выйліце на дарослыім узроўні рэалінасці крайнай памерам («з камарыны задок») (выраз, пачуты ад аўтара), куды не хоча ехань «До-пеш Мой», і да таго ж сміротна пасварана з найбліжэйшымі суседзімі. Высокая місія жыцьця на Зямлі Абіцянай у брутальнай рэчынасці абмажкоўваша ўзделам у біясконцай вайне з вельмі цымнімі перспектывамі на перамогу. Высакародна справа алі і парыванне з несвабоды ў свободны свет заканчваеца праблемамі выйкінання ў вельмі адрозненым ад прывычнага з дзіцінства грамадстве (гл. хада б «Сэрца танка»), якое нібыта абраў сам, але якому да тваіх праблем — гэта для маладзёна заўсёды адкрыццё — няма аніякіх справы. Ну ізоў жа, як тут не закрычаць: «Не хачу!»

І што із гэтога ўговогу за свет такі, дзе нават Армагедон ёсьць усяго толькі «грудок з камяністымі пла-то, не дужа высокі такі пагарок, метраў шэццідзесят уышынкі»?

Не кожны ў элкай стаўшы аджа-жа смехам. Ды і хто асуціць чалавека, які прыгадае тут колішніе, чытаны ў далёкай савецкай школе, «как не впасть в отчаянне при виде того, что совершаются дома?» І як няпроста аўтару вызначыцца, дзе ж той сапраўдны дом, на ролю

якога прогтэндуе, страшна нават згадаць, увесы гэты свет, у якім нават для Армагедону не знайшлося вартага месяца.

Жыцьць у правінцыі

Натуральна, поруч з перакананнем у дасканаласці Сусвету ідзе начуціе ўласнасці значансці. Пасля ўсведамлення недасканаласці першага наступнага шокам ёсць здадзка, што недасканаласць распласткаваеца і на таго, какі мы прывыкли называць «Я».

Ізоў жа, сп. Касцюкевіч не даходзіць тут да крайнасці Бахаревича, змагаючыся за здаровы розум і сілкуючыся самаронін. Яго герой зазнаюць падвадніе асобы і іншыя метамарфозы, але ланцужковая рэакцыя расчаравання не пераходзіць у антонуагонь нянянісці. Спускаючыся з падлеткаў-юнацкіх эмпірэяў на грэшную зямлю, раззвеяваючы ідэальныя рысы ўласнага образу вялістанай жа свядомасці, Касцюкевіч прыходзіць да таго, каб кінучь першыя цвяроўцы поглядза на тулу міэрную правінцію цудоўнага ідэальнага Сусвету, у якой, наспৰак жаданія і мроям, давядзенца жыць.

Не кожны ў элкай стаўшы аджа-жа смехам. Ды і хто асуціць чалавека, які прыгадае тут колішніе, чытаны ў далёкай савецкай школе, «как не впасть в отчаянне при виде того, что совершаются дома?» І як няпроста аўтару вызначыцца, дзе ж той сапраўдны дом, на ролю

на месца, дзе найбольшым уласніком географічным адкрыццем будзе факт, што Касцюкевічы (яшчэ адзін дудар на самалюбство!) істотна меншыя за Мінск. На месца, дзе адзінм годным спосабам узініца да непаўторнасці будзе пераадоленне спакусы дашыяду Грушалайму Жан-Клоду Ван Даму. Бó ў гэтым светзе больш на месцы, чым тых, хто, калі б мог, істотна болей, чым тых, хто, калі б мог, дашыяду, устрымаваўся: логіка Кручкові з «Пінскіх пілхах» ў гэтым светзе больш на месцы, чым дагматы Аланапісцісу або ідэя Чучке.

Маладосьць — якраз той недахон, які, як добры видома, выпраўляецца сама сабою і да таго ж надзвычай хутка. Таму ілінапіца пра недахопы, выкладаныя менавіта маладосцю аўтара, падаецца малаважным. Тым больш, пашарты ўзрост маладога пісьменніка ўсё больш разыходзіцца з літаратурнай ўласніцай, і гэта стаўць пытанне пра новыя пласти фактуры і новы ўзровень асансавання і адлюстравання.

Як кожнаму, аўтару «Слаткання...» треба жыць, траба шукаць сваё «пачасце быць». Або проста сваё пісьменніцкае пачасце ў гэтым

асобна ўзятым варыянце рэчаисці, ахоўваючы дасканаласць уласнага даробку ў недасканальным свеце. Калісцій невядомаму замоўніку, чуму, калі Бог стварыў свет за шэсць дзён, ён шыле гарнітур цэлы месец: «Дык зірні, пане, на гэты свет і на гэты гарнітур!»

Непаўторны момант жыцьця (уласнага і свetu) адлюстраваны, але блізіцца момент, калі падзялкавы максімалізм і металаманію мусіць заступіць жыцьцёвым досведам, экзотику — культураю, выкрайваліцці, шматтвястрыя вожыкі негатывізму — сціплейшай, але пазітыўнай праграмай. Выпраўляючы надрукаванае, тым болей, як гэта ўласніца серыі «Кнігарня «Наша Ніва», надрукаванае ўжо неаднайчы, падаецца бессэнсіўным. Хочацца сплазвіцца, што вычарпальная скарыстаўшы ўзячную тэму сталенія, аўтар адчуў патрабу ісці далей: з тым жа атымізмам і здаровым сэнсам, узбагачаны новым разнастайным досведам, часткай якога стала і разгляданая тут кніжка. Прынаміс пра сябе як пра аўтара кнігі ён, здаецца, яшчэ нішмат пісаў.

Павал Касцюкевіч.
Душпалаstryk sklatkanii dla dachnikiu. — Вільня: Інстытут беларускіх наукаў, 2008. — 168 с. — (Кнігарня «Наша Ніва»)

КАЛЯНДАР

Люты

2 — Каталіцкія Грамніцы. Грамніцы — зімы палавінцы.

4 — Міжнародны дзень абароны ад раку.

9 — Новы год драваў ў юдзяў.

12 — 200 гадоў таму (1809 г.) нарадзіўся Чарльз Дарвін, стваральнік тэорыі эвалюцыі.

14 — Дзень святога Валянціна (Святы усіх закаханых).

15 — Праваслаўныя Грамніцы (Строчанне Гасподні). У цэрквях свечыць свечкі.

21 — Міжнародны дзень роднай мовы.

25 — 50 гадоў таму (1959 г.) памёр Клаудзіјус Дук-Душэўскі, палітык, грамадскі дзеяч, педагог, стваральнік эсکізу беларускага нацыянальнага стыгу.

25 — Папялец — першы дзень Вялікага посту ў каталікоў, які пачынаецца за 46 дзён да Вялікадні.

Укладчык

Аднакласнікі зноў выдалі Леаніда Маракова

Пакуль у адной з друкарняў Мінску набираецца манументальная 800-старонкавая праца вядомага беларускага пісьменніка і гісторыка Л. Маракова «Рэпрэсаваныя каталіцкія духоўнікі, кансекраваны і свецкія асобы Беларусі. 1917—1964», аднакласнікі пісьменніка выдалі чарговы цыкл аповаедаў таварыша: «Яны не ведалі» і «Сініякі забагтаў канцрандабытасць».

Эта 50 вострасюжэтных з элементамі дэтэктыву, крыміналу, фантастыкі, містыкі і меладрамы што-сторы. Чытаючы яны на адным дыханні.

Фіналы, як і ў папярэднім кнізе аповаедаў Леаніда, выдадзены аднакласнікамі, — «Непамиркоўнікі», чыста «маракоўская»: непрадказальныя, якія пераварочваюць узвесі сюжэта на 180 градусаў.

Героі твораў пісьменніка змагаюцца ў абсалютна няроўных умовах, кідаюцца ў бітву, нават калі шанец выйтраць адзін з тысячы. Яны ўпэўненыя: лепш смерць у бай, чым рабскае існаванне... Падрабязнасці на сайце пісьменніка.

ЛК; паводле gazetaby.com

НОВЫЯ КНІП ГА ПІСТОРЫІ

Гісторыя Беларусі: У 6 т. Т. 2: Беларусь у перыяд Вялікага Княства Літоўскага / Наук. рэд. Г. Галенчанка, Ю. Бахан. — Мінск: Экаперспектыва, 2008. — 688 с.; іл.

Гэта праца мацштабнага практыку. Выданне робіцца акадэмічнымі гісторыкамі, але не мае афіцыйнага графу. Так атрымалася, што раней з'явіўся т. 5, а тон па Сярэднявеччы выйшаў толькі ціпкер. Адметнасць тому — грунтуючая рэпрезентація царкоўнай гісторыі.

Мінск і мінчане: дзесяць стагоддзяў гісторыі (да 900-годдзя горада): матэрыялы міжнароднага наукоўска-тэарэтычнай канферэнцыі (Мінск, 7—9 верасня 2007 г.), — Мінск: Беларуская наука, 2008. — 400 с.

Зборнік матэрыялаў афіцыйнай канферэнцыі, якія адбыліся ў Мінскай ратушы. У рэзультаты было заанчана: «Прапанаваць Мінску камітэту прыміцы рашэнні па рэстаўрацыі, рэканструкцыі, аднаўленні помнікаў гісторыі і архітэктуры Мінску на аснове наўковых заключэнняў специялістаў»...

АДз

Віктор Шалкеўіч

15 лютага а 19-й у Палацы прафсаюзаў канцэрт шансанье Віктара Шалкеўіча. І святкаванне яго 50-годдзя. Квіткі: 15—25 тыс. рублёў.

КАНЦЭРТЫ

Гаротніца

6 лютага ў фальварку «Добрая Мыслі» (Марліёуская, 12) а 21-й пачнецца канцэрт праекту Андрэя Такіндага «Гаротніца» (дэструктыўны пажарны аркестр з жаночым вакалам, элементамі ска, класікі, джазу, і ярка акрэсленай маргінальной творчай пазыцыяй). Квіткі: 10—12 тыс. рублёў.

Стары Ольса

14 лютага ў Вялікай залі к/з «Мінск» а 19-й пачнецца прэзентацыя альбому «Старога Ольсы» — «Дрыгула», выдадзенага паводле матываў «Полацкага сшыту».

Крама

11 лютага а 20-й у Rock House Cafe (Няміга, 12) — сольны канцэрт гурту «Крама».

ІМПРЭЗЫ

Дабравесце ад Уладзіміра

У зале Тэатру расейскага рамансу (Чыгуначная, д.27, к.2) 5 лютага адбудзеца монаст-пектакль «Дабравесце ад Уладзіміра» паводле твора Уладзіміра Караткевіча ў выкананні Валерыя Шушкевіча. Квіткі: 10 тыс. рублёў.

Творчая вечарына Леаніда Лыча

8 лютага ў Дольнай залі касцёлу Св. Сымона і Алены ладзіцца творчая вечарына Леаніда Лыча з нагоды яго 80-годдзя. Пачатак а 18-й.

Леанід Лыч — доктар гістарычных навук, прафесар, аўтар больш чым 500 навуковых прац (у тым ліку — 15 кніг) па проблемах беларускага нацыянальнага развіціця і дзяржаўнага будаўніцтва.

Канферэнцыя ў гонар Эдварда Вайніловіча

14 лютага а 9-й у Дольнай частцы касцёлу Св. Сымона і Алены пачнецца беларуска-польская навуковая кафе-

рыка-археалагічным музеем (Новы замак) да 28 лютага працуе выставка «Ван Дайк і яго эпоха».

Чатырынаццаць гісторыяў

у фотагалерэі «ЗНЯТКА» (пр. Незалежнасці, 13) да 20 лютага працуе выстава ландшафтнага партрэту «Ча ТЫРНАЦЦА Ц А Ц ГІСТОРЫЯЎ».

Арт-крок-2009

У галерэях Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі да 15 лютага працуе выставка «Арт-крок». Паводле ўмоваў праекту, мастак падае на свой выбар любяя творы, створаныя ім за апошні год і якія не выстаўляліся раней.

Драйв — 2008

У Музее беларускай літаратуры (Багдановіча, 13) да 25 лютага працуе выставка лічбавай фатографіі «Драйв — 2008».

Са-тварэнне

У галерэі NOVA (Харужай, 16) да 22 лютага працуе выставка фотамастакі Данілы Парніюка «Са-тварэнне. Хроніка сяменага жыцця».

Экашык

У Музее гісторыі і культуры Беларусі працуе выставка экалагічнай шведской моды «Экашык» — для ўсіх, каго цікавіць пытанні ўстойлівага развіцця, аховы навакольнага асяроддзя і мода, а таксама іх узаемадзеянне.

У рамках выставы пройдзе майстар-клас па стварэнні экалагічнай вопраткі.

рэнцыя «Эдвард Вайніловіч — зямлянін, грамадзянін, каталік».

Лекцыя Станіслава Судніка

11 лютага ў музеі вёскі Радуні Воранаўскага раёну адбудзеца лекцыя краязнаўцы, рэдактар газеты «Наша слова» Станіслава Судніка на тэму «Проблемы краязнаўства ў Воранаўскім раёне». Пачатак а 16-й.

ВЫСТАВЫ

Ван Дайк і яго эпоха У Гродзенскім гісто-

ТЭАТРЫ

Купалаўскі тэатар

5 (чц) — «Сымон-музыка»
6 (пт), 7 (сб) — «Ядвіга»
8 (нед) — «Макбет»
9 (пн) — «КІМ»
ранішні спектаклі

8 (нед) — «Прыгоды Заранкі і Янкі»

малая сцэна
9 (пн) — «Адчыніце кант-ралёру!»
балет

5 (чц) — «Бахчысарайскі фантан»

8 (нед) — «Карміна Бурана», «Кармэн-сюіта»

11 (ср) — «Лебядзінае возера»
12 (чц) — «Рамэа і Джүльєтта»
15 (нед) — «Беласнежка і сем гномаў»

КІНО НА ВЫХОДНЫЯ

Дарога зменаў

Дарога зменаў

ЗША — Вялікабрытанія, 2008, каліяровы, 119 хв.

Рэжысёр: Сэм Мэндэз

Ролі выконваюць: Кейт Уінслет, Леанарда ДыКапрыё, Дэйвід Гарбар, Кэці Бэйтс, Рычард Істан

Жанр: Психалагічна-драма

Узнагароды: «Залаты глобус» за найлепшы фільм і найлепшую жаночую ролю

Адзнака: 7 (з 10)

Эйпрыл і Фрэнк Уілер жывуць у невялічкім амерыканскім прыгарадзе. Але шырэя рэчайснасць засяргае — і Эйпрыл марыца сям'ёй з'ехаць у Парыж, каб пачаць новае і нямуднае жыццё. Ці вытрымае сям'я дзіўную мару?

Карціна разыграная з найдакладнейшым актормскім майстэрствам — камерна післялагічна-драма, багатая глыбокім падтэкстамі. Нехта ўбачыць у карціне трагедыю эманасіпациі, калі жанчына 1950-х, затурканая хатнія працай, пасправавала «выр-

ваца з абдымкаў патрыярхату».

Стужка гаворыць пра экзістэнцыяльныя крызісы, пра спрабы ўцекаў ад безнадежнай пустэчы. Толькі няма куды ўцякаць, калі пустэча ў сэрты, а грамадства сама спараджае і сілкуецца безнадзеенасцю.

Але фільм Сэма Мэндэза, як і шэдэўры Тэнсі Ульянса, — пра небяспеку мараў, якія вядуць да смерці. Пря любоў і неабходнасцю паразумення.

Пра мужнасць і мудры герайзм, якія патрабуюцца, але якіх бракуе, каб жыць у звычайнай штодзённасці.

Андрэй Расінскі

Альбом Артура Клінава

4 лютага (серада) а 18.00 у бібліятэцы імя Пушкіна (Гікала, 4, Мінск), пройдзе прэзентацыя новага праекту альманаху *рARTisan* — серыі мастакаў альбомаў «Калекцыя пARTызана».

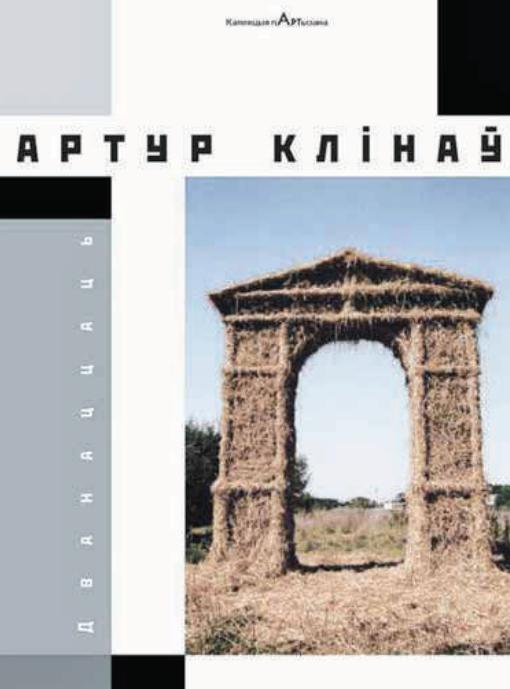
Першым у серыі выйшаў альбом «Дванаццаць» канцептуальнага мастака Артура Клінава. Таксама адбудзеца прэзентацыя восъмага нумару альманаху. Бяруць удзел Артур Клінав (галоўны рэдактар часопісу), Максім Жбанкоў (рэдактар нумару), філёзаў Валянцін Акудзіч і Але́сь Анціленка, «дэструктыўны пажарны аркестр» Андрэя Такіндага «Гаротніца».

Даведкі:
partisanart@gmail.com,
(29) 673-35-02
(Дар'я)

Прэзентацыя кнігі пра Алея Розанава

11 лютага Гістарычна-майстэрня (Сухая, 25) запрашае на прэзентацыю кнігі Анатоля Івашчанкі «Паэтыка Алея Розанава: між медытацияй і рацыяй». У імпрэзе бяруць удзел: Аладзімір Арлоў, Iгар Бабкоў, Галіна Дубянецкая, Барыс Пятровіч, Усевалад Сцебурака, Пяцьтру Васючэнка, Ганна Кісліцына, Але́сь Пашкевіч, Анатоль Сідарэвіч, Міхась Тычына, Але́сь Розанав, гурт старажытнай музыкі «Расалія». Імпрэза ладзіцца ў межах агульнабеларускай кампаніі «Будзьма!» Пачатак а 17-й. Уваход вольны.

Каталізація Артура Клінава

«Белсат»: тэлепраграма на 9—15 лютага

«Белсат» — гэта незалежны беларускі спадарожнікавы тэлеканал

9 лютага, панядзелак

- 18.00 Аб'ектыў (навіны)
 18.10 «Ранча», серыял, 12 серыя
 19.00 «Цэнтральная Азія — з занядбанага краю на Радзіму», дак. фільм, 2007 г., Японія
 19.55 «Права быць свабодным» — канцэрт альтэрнатыўнай музыкі (Луцк, 2007), ч. 3. Выступ гуртоў «Зніч» і «Гав. Маўзер»
 20.25 Тыдзень з радыё «Свабода»
 21.00 Аб'ектыў (навіны)
 21.20 Хто ёсць кім? Журналістка Ірына Халіп — мужнае сэрца
 Вострыя публікацыі герайні фільму журналисти Ірыны Халіп, неаднارозова становіліся косткай ў горле ўладаў. На яе нават заводзілі крымінальную справу. Але дзякуючы сваёй мужнасці, прафесійнасці і таленту Ірына набыла ў змаганні толькі вядомасць. Яе ўшанавалі прэмія «Герой Еўропы» ў намінацыі «Мужнае сэрца», заснаванай амерыканскім часопісам Time.

- 21.40 «Энтант Цымер», дэтэктыўная меладрама, реж. Жэрон Саль, 2005 г., Францыя.
 23.10 «Элі Макбіл», тэлесерыял: III сезон, 13 серыя
 00.00 Аб'ектыў (навіны)

10 лютага, аўтарак

- 18.00 Аб'ектыў (навіны)
 18.10 «Элі Макбіл», тэлесерыял: III сезон, 13 серыя
 18.55 «Права быць свабодным» — канцэрт альтэрнатыўнай музыкі (Луцк, 2007), ч. 4. Выступ гуртоў «Уліс» і «Крама».
 19.20 «Жаночы раман», маст. фільм, рэж. Філіп Рэнч, 2005 г., Чэхія.
 21.00 Аб'ектыў (навіны)
 21.15 «Музычныя партызыны», дак. фільм, 2007 г., Польша
 22.15 Рэпарцёр (публіцыстычная праграма)
 22.45 Еўропа сёння: тэлечасопіс каналу «Нямецкая хвала»
 23.15 «Элі Макбіл», тэлесерыял: III сезон, 14 серыя
 00.00 Аб'ектыў (навіны)

11 лютага, серада

- 18.00 Аб'ектыў (навіны)
 18.10 «Элі Макбіл», тэлесерыял: III сезон, 14 серыя
 18.55 Паштоўка з Вільні (праграма пра беларусаў у Літве)
 19.10 «Звычайнія празідэнты», дак. фільм, рэж. Юрый Хашчавацкі, 1997 г., Беларусь
 20.05 Маю права (прававая праграма)
 20.25 Праект «Будучыня»: навукова-папулярны агляд тэлеканалу «Нямецкая хвала»
 21.00 Аб'ектыў (навіны)
 21.15 YoLife! (моладзевая праграма)
 21.35 «Невядомая Беларусь»: «Слуцкі забойны чын», дак. фільм, 2008 г.
 22.10 Госць «Белсату»: перадача пра наядённыя праблемы Беларусі
 22.25 «Права быць свабодным» — канцэрт альтэрнатыўнай музыкі (Луцк, 2007), ч. 4. Выступ гуртоў «Уліс» і «Крама».
 23.00 «Зграя», дэтэктыўны серыял, 6 серыя
 00.00 Аб'ектыў (навіны)

12 лютага, чацвер

- 18.00 Аб'ектыў (навіны)
 18.10 «Зграя», дэтэктыўны серыял, 6 серыя
 19.05 Падземка (беларускі хіт-парад)
 19.40 «Без рэтушы»: «Людзі старой веры», дак. фільм, 2008 г.
 20.05 «Бацькі ў сваты», дак. фільм,

2007 г., Японія

Кожную суботу ў парку ля плошчы Нябеснага Спакою ў Пекіне збіраецца натоўп. Гэта бацькі дзяцей, якія нарадзілісь ў выніку палітыкі «аднага дзіцяці». Яны прыходзяць сюды, каб знайсці сваю дзіцяціцу пару. Палітыка «аднага дзіцяці» ў Кітаі праводзіцца з 1979 г., і прадстаўнікам першага пакалення гэтай палітыкі ўжо амаль 30 гадоў. Шмат хто з іх, наглядзячы на старанні бацькоў, не мае жадання выходитці замуж або жаніцца: ім больш даспадобы камфортонасць жыццё пад алеем бацькоў. Тады бацькі бяруць справу ў свае руки. І што цікава, дзеціям гэта падабаецца. Мночная эмоцыйная павязь паміж бацькамі і дзецемі замінае апошнім пачаць дарослае жыцце, стварыць новую сям'ю.

- 21.00 Аб'ектыў (навіны)
 21.15 Сальда (эканамічна праграма)
 21.35 На колах: аўтамабільны агляд тэлеканалу «Нямецкая хвала»
 22.10 Інтранайты выбіраюць
 22.50 «Зграя», дэтэктыўны серыял, 7 серыя
 23.45 «Калыханка» ад Сашы і Сірохі

свабоду і энергію, што нясе ў сабе rock'n'roll.

- 20.20 Кружэлка (сусветная музыка)

іку здзейсненага імі «качэнскага эксперимента» павялічылася тэрарыстычная пагроза.

- 21.00 Аб'ектыў (вынікі тыдня)
 21.20 Ток-шоу «Форум»: Каб людзьмі званица.

Пра беларускую цярпівасць і пакорлівасць складаюць показкі: абы не было вайны... Бацька лепш за нас ведае, што трэба ягонаму народу. Абыякавасць нашага сучасніка да свайго жыцця баччая нежаданні бацька на сябе адказніць не толькі за лёс сваёй краіны, але нават і за свой уласны. Чаму большасць беларусаў не чуюцца гаспадарамі свайго лёсу?

- 21.00 Аб'ектыў (навіны)

- 21.15 YoLife!

- 21.30 Еўропа сёння: тэлечасопіс каналу «Нямецкая хвала»

- 22.00 «Разбітая шклянка», маст. фільм, рэж. Білі Райл, 2003 г., ЗША.

У аснове фільму — сапраўдная гісторыя вашынгтонскага журналіста Стывена Глэса, які за тры гады працы — у свае дваццаты — дасягнуў як прафесіяналь незвычайных вышынёй і стаў асноўным аўтарам упльывовага часопісу. Ягоныя артыкулы, прасякнутыя гумарам, пікантнымі дзялінамі і плёткамі, разрывалаць чытацку аўдыштурою як сапраўдныя бомбы. Дарма, што ўё гэта — толькі выдумкі... Глэс працягвае пісаць свае неверагодныя гісторыі, пакуль аднойчы канкурэнты не выкірываюць яго...

- 23.40 «Калыханка» ад Сашы і Сірохі (гумарыстычная праграма)

- 00.00 Аб'ектыў (навіны)

- 22.20 «За жменю далаляў», маст. фільм, рэж. Серджыя Леонз, 1964 г., Італія.

Іэты вестэрн зрабіў зоркам Клінта Іствуда і спрыяў поспеху Леонзу да кампазітара Эніё Марыконэ. У містэчку, дзе адбываецца сапраўдная вайна паміж двума сямейнымі кланамі, якім нахіцаць на закон, з'яўляецца самотны падарожнік, якому таксама нахіцаць на закон. Ягоні моц — ва ўмні страліць хутка і дакладна. Але яшчэ ён імкненца абараніць слабых і бязбройных.

- 23.45 «Бульбаны», мульт. серыял

- 00.10 Аб'ектыў (навіны)

15 лютага, нядзеля

- 18.00 Прэс-экспрэс (агляд друку)

- 18.15 «Ранча», серыял, 13 серыя

- 19.05 «Наша сцэна»: канцэрт Змітра Вай-чюшкевіча

- 19.45 Жаўтуха (гумарыстычная праграма)

- 20.10 «Расія, Чачня. Галасы іншадумцаў», дак. фільм, рэж. Карла Нэра, 2005 г., Вялікабрытанія

Стужка свядчыць, якім жахлівым чынам прадстаўнікі ФСБ праз выбухі ў жылых дамах і вайну ў Чачні прыйшли да ўлады ў Расіі, як яны выціскаюць апазіцію ды іншадумцаў з эфіру і з палітыкі, як у выніку

